

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav společenských a právních věd

Pavel Pobřísl

Obec a její orgány
Municipality and its Authorities

Bakalářská práce

Vedoucí práce: JUDr. Mgr. Marek Hodulík

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jen uvedené informační zdroje.

Stehelčevy 25. 3. 2014

.....
Pavel Pobřísl

Děkuji JUDr. Mgr. Marku Hodulíkovi za odborné vedení a veškeré cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce, dále děkuji Mgr. Martinovi Finkovi za cenné připomínky a také děkuji vedení obce Stehelčevy za poskytnutí mnoha informací.

Obsah

ÚVOD	6
1 HISTORICKÝ VÝVOJ KOMUNÁLNÍHO SYSTÉMU	7
1.1 Období před rokem 1918.....	7
1.2 Období 1918 - 1938.....	9
1.3 Období 1938 - 1945.....	9
1.4 Období 1945 - 1989.....	10
2 ÚSTAVNÍ ZÁKLADY	10
2.1 Ústava České republiky.....	10
2.2 Listina základních práv a svobod	10
2.3 Evropská charta místní samosprávy	11
3 OBEC, MĚSTYS, MĚSTO, STATUTÁRNÍ MĚSTO, HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	11
4 ÚZEMÍ OBCE A JEHO ZMĚNY	12
5 SAMOSTATNÁ A PŘENESENÁ PŮSOBNOST OBCÍ	14
5.1 Samostatná působnost	14
5.1.1 Hospodaření obce	14
5.1.2 Majetek obce	15
5.2 Přenesená působnost.....	16
6 PRÁVNÍ ÚKONY OBCE	17
6.1 Nařízení obcí	17
6.2 Obecně závazné vyhlášky.....	18
6.3 Právnícké osoby a organizační složky obce	19
6.4 Spolupráce mezi obcemi.....	20
7 ORGÁNY OBCE	21
7.1 Zastupitelstvo obce.....	22
7.1.1 Členové zastupitelstva obce – počet členů, vznik mandátu, zánik mandátu	22
7.1.2 Odměny člena zastupitelstva	24
7.1.3 Práva a povinnosti člena zastupitelstva obce.....	26
7.1.4 Pravomoc zastupitelstva obce.....	27
7.1.5 Zasedání zastupitelstva obce a jeho usnášení	28
7.1.6 Výbory zastupitelstva obce.....	30
7.2 Rada obce	30

7.2.1	Kde se volí rada, počet členů rady, volba a odvolání členů rady, schůze rady	31
7.2.2	Pravomoc rady obce, komise rady obce	31
7.3	Starosta a místostarosta obce.....	32
7.3.1	Starosta	32
7.3.2	Místostarosta	33
7.4	Obecní úřad	34
7.4.1	Tajemník obecního úřadu	34
7.5	Zvláštní orgány obce	34
7.6	Obecní policie.....	35
8	OBEC STEHELČEVES.....	36
8.1	Historický vývoj obce	36
8.2	Popis obce.....	37
8.3	Historie voleb do zastupitelstva obce po roce 1989	37
8.4	Zastupitelstvo obce, zaměstnanci obce.....	39
8.5	Příspěvková organizace – ZŠ a MŠ Stehelčeves.....	40
8.6	Obecní policie.....	40
8.7	Zajišťované služby	41
8.8	Informování veřejnosti	41
8.9	Členství obce.....	42
8.10	Hospodaření obce	42
8.11	Investice obce.....	43
8.12	Zvláštní orgány obce	44
8.13	Spolky v obci.....	45
9	VÝZKUM MEZI STAROSTY A OBČANY	45
9.1	Dotazníkové šetření mezi starosty.....	47
9.2	Dotazníkové šetření mezi občany	51
9.3	Ověření pravdivosti hypotéz.....	54
	ZÁVĚR.....	56
	ANOTACE.....	59
	LITERATURA A PRAMENY.....	60
	SEZNAM TABULEK.....	63
	SEZNAM GRAFŮ	64
	SEZNAM PŘÍLOH	65

ÚVOD

Problematika komunální samosprávy je v současné době velmi aktuální, protože jednání a rozhodování orgánů obcí se bezprostředně dotýká každého z nás v každodenním životě. Ať už se jedná o různé vyhlášky a nařízení obce, přes rozhodnutí zastupitelstev obcí o vynaložení investičních prostředků, přes strategická rozhodnutí, např. o existenci či neexistenci mateřských a základních škol až po rozhodnutí o výši různých místních poplatků a o výši daně z nemovitostí stanovením jejího koeficientu. Téma je aktuální i mimo jiné vzhledem ke značnému nárůstu počtu obcí v posledních 25 letech. Všechny tyto skutečnosti byly důvodem, proč jsem si vybral práci na toto téma. Dalším neméně významným důvodem pro výběr tohoto tématu byla moje osobní angažovanost v komunální politice. V této bakalářské práci se budu snažit uplatnit své nasbírané znalosti z mé činnosti v komunální politice a nezaměřit se pouze na teoretickou část činností obcí a jejich orgánů. Podrobná analýza jednotlivých orgánů obce by svým rozsahem několikanásobně překročila stanovený rozsah této práce, proto je první teoretická část této práce stručně zaměřena na popis a analýzu počátků vzniku komunálního systému v českých zemích a jeho vývoj do současnosti a dále na popis a analýzu současného postavení a strukturu obcí a jejich orgánů. Tato část práce představuje celkový přehled o fungování obecní samosprávy v České republice.

Druhá praktická část této práce se bude věnovat přímo malé obci Stehelčevě, jejím orgánům, činnosti obecního úřadu a činnosti jednotlivých členů zastupitelstva obce. Taktéž se bude zabývat spoluprací mezi obcemi a vznikem dobrovolných svazků obcí, jak pro dosažení jednorázových určitých cílů, tak pro dlouhodobější spolupráci.

Třetí a poslední část této práce se bude věnovat dotazníkovému průzkumu, který bude proveden ve dvou krocích, v prvním mezi starosty a vedením okolních obcí a v druhém mezi občany obce Stehelčevě a občany okolních obcí. Z důvodu obsáhlosti zkoumané materie se tato práce nebude zabývat problematikou velkých a statutárních měst.

Cílem teoretické části práce je charakterizovat obec a její orgány a způsoby jejich vzájemné interakce. Cílem praktické části práce je vydefinovat hlavní problém, který v současné době tíží starosty obcí, pokusit se najít důvody a příčiny vzniku tohoto problému, určit hypotézy a tyto potvrdit či vyvrátit průzkumem u vedení obcí i u občanů samotných a pokusit se navrhnout možná opatření, která by mohla vést ke zlepšení popisovaného stavu.

Při psaní této bakalářské práce studuji odbornou literaturu a legislativu, která se dotýká tohoto tématu, a také vycházím ze svých zkušeností. Dalšími velmi důležitými podklady, které studuji, jsou nařízení a vyhlášky obcí, interní materiály obcí, odborné časopisy a příručky různých institucí. Dále jsou to i nálezy Ústavního soudu ČR a rozsudky Nejvyššího soudu ČR. Samozřejmě ke studiu využívám i webové stránky obcí a ostatních institucí. Z odborné literatury se jedná např. o monografii Martina Kopeckého, který se v knize „Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva“ široce zabývá historií komunálního práva na území České republiky a organizací a hospodařením územních samosprávných celků, dále Stanislav Balík se v knize „Komunální politika“ zabývá vývojem komunálního volebního systému a voličským chováním. Podobně i Roman Kočí se podrobně zabývá obecní samosprávou v knize „Obecní samospráva v České republice“ a místní samosprávu a možnosti rozvoje malých obcí popisuje Josef Bernard se spoluautory v knize „Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj“.

Tato práce je zpracována podle právního stavu ke dni 31. 12. 2013.

1 HISTORICKÝ VÝVOJ KOMUNÁLNÍHO SYSTÉMU

1.1 Období před rokem 1918

Jako počátek vzniku obecní samosprávy je datován revoluční rok 1848. První požadavek na vznik obecní samosprávy vznikl na shromáždění občanů ve Svatováclavských lázních v Praze dne 11. března 1848. Zde vznikla petice adresovaná císaři, která mimo jiné obsahovala následující text: „Aby bylo samostatné, komunální čili obecní zřízení zemské, tak aby osoby magistrátní i představení všech obcí svobodně bývali voleni, pak aby byla úplná veřejnost veškerého jednání v záležitostech obecních“¹. Druhá petice císaři ze dne 29. března 1848, zřejmě pro nenaplnění první petice, obsahovala taktéž požadavek na zavedení obecní samosprávy. Císař odpověděl dne 8. dubna 1848 tzv. Kabinetním listem, kde informoval o tom, že již nařídil samostatné zřízení obcí včetně samostatné správy s obecním majetkem, tedy svobodné nakládání s obecním majetkem. Dostí podrobně byly principy obecní samosprávy popsány v tzv. Kroměřížské ústavě, která ovšem nevstoupila v platnost a znění těchto

¹ KOPECKÝ, Martin., *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva.*, s. 4.

principů bylo převzato do Březnové oktrojované ústavy ze dne 4. března 1849. První právní úprava obecního zřízení se objevuje v provizorním obecním zákoně, který byl vydán 20. března 1849. V tomto zákoně se hned v úvodu objevuje zásada. „Základem svobodného státu je svobodná obec“².

Zákon dělil obce na tři druhy, a to místní, okresní a krajské. Tento zákon ovšem podrobněji popisoval pouze obce místní. Místní obce měly již působnost přirozenou a přenesenou. Přirozená působnost zahrnovala vše, co mohou obce sami na svém území plně zajistit, do přenesené působnosti patřily určité záležitosti, které byly obci delegovány státem. Místní obce byly vytvořeny dle josefských katastrálních obcí, malé obce se mohly slučovat a předměstí se spojovala s městy v jednu obec. V roce 1850 proběhly volby do obecních výborů. Tzv. Silvestrovskými patenty z 31. prosince 1851 byla zrušena Březnová ústava a došlo k obnovení absolutistického režimu. Měl být vypracován nový obecní řád, k tomu došlo až v roce 1859, kdy 24. března bylo vydáno nové obecní zřízení. Toto obecní zřízení nebylo nikdy uvedeno do praxe s výjimkou části o právu domovském. V říjnu roku 1860, po pádu Bachovského absolutismu byly vypsané volby do obecních výborů. Obce se opět řídily obecním zákonem z března 1849. Nový říšský zákon o obecním zřízení byl vydán 5. března 1862. Tento zákon rámcově upravoval základní pravidla pro jednotlivé země, ty měly dle těchto pravidel vydat vlastní obecní zřízení. Slezsko vydalo své vlastní obecní zřízení koncem roku 1863, Morava a Čechy počátkem roku 1864. Obecní zřízení opět mělo samostatnou a přenesenou působnost. Rozsah agendy přenesené působnosti neustále narůstal, což vedlo až k zadlužování obcí. Zajímavostí z dnešního pohledu je výkon volebního práva v této době. „Po obnově obecního zřízení a po vydání obecních zemských zákonů 1863 a 1864 měli volební právo do obcí pouze státní příslušníci mužského pohlaví, kteří nebyli zákonem z výkonu hlasovacího práva vyloučeni. Dále museli být zletilí (24 let), svéprávní a platit přímou daň v předepsané výši alespoň 1 zlatého ročně. Bez ohledu na to, jestli platili daň, měli volební právo příslušníci tzv. honorace“³. Výše zaplacených daní rozhodovala o síle volebního hlasu, čím více občan zaplatil daní, tím vyšší sílu měl jeho volební hlas. Jak volební právo, tak obecní zřízení zůstaly takto zachovány až do roku 1919, neproběhly žádné změny.

² KOPECKÝ, Martin., *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva.*, s. 5.

³ BALÍK, Stanislav., *Komunální politika.*, s. 44.

1.2 Období 1918 - 1938

Zákonem č. 11 Sb. z. a n. o zřízení samostatného státu československého vznikl československý stát. V oblasti obecního práva nebylo vydáno nové obecní zřízení, stále platil Říšský rámcový zákon obecní z roku 1862 a obecní zřízení z let 1863 a 1864. Ovšem v roce 1919 byla vydána rozsáhlá novela k obecním zřízením – zákon 76/1919 Sb. z. a n., která mimo jiné podstatně změnila oblast orgánů obce. Nově měly obce tyto orgány: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu a popř. jeho náměstký a komise. Po celé období tzv. první republiky měly obce finanční problémy v oblasti obecní samosprávy, což se pokoušely postupně napravit čtyři tzv. finanční novely k obecním zřízením vydané v letech 1921 – 1935.

Ovšem ani tyto čtyři novely problém samosprávných financí obcí nevyřešily.

V oblasti volebního práva nastala podstatná změna 31. ledna 1919 přijetím zákona č. 75/1919 Sb., kterým byl vydán řád volební v obcích republiky Československé. „Aktivní volební právo získali poprvé všichni občané ČSR bez rozdílu pohlaví, kteří překročili 21. rok věku, v době voleb bydleli v obci alespoň tři měsíce a zákon je přímo nevyloučil z práva volit. Pasivní volební právo měl každý, kdo disponoval aktivním volebním právem, dosáhl věku alespoň 26 let, bydlel v obci alespoň jeden rok a nebyl výslovně z volitelnosti vyloučen“⁴.

1.3 Období 1938 - 1945

K zásadní změně v obecní samosprávě došlo v období tzv. druhé republiky v období mezi Mnichovskou konferencí a okupací, a to vládním nařízením ze dne 3. února 1939 o obecních (obvodních) tajemnících. Dle tohoto nařízení měli být pro obce, které určí vláda, ustanoveni tajemníci. Ti měli vykonávat přenesenou působnost obce a navíc mohl ministr vnitra se souhlasem obecního zastupitelstva (ale i bez něho v případě důležitého veřejného zájmu) rozhodnout, že tajemník bude vykonávat i samostatnou působnost obce. V odtržených sudetských územích byla územní samospráva likvidována, obce a města vedli jmenovaní starostové.

Po okupaci, 15. března 1939 vznikl protektorát Čechy – Morava. Obecní zastupitelstva ve většině obcí byla rozpuštěna a do čela obcí byli jmenováni vládní komisaři. Tam, kde byla obecní zastupitelstva ponechána, ztrácela na významu. Vládním nařízením č. 51/1944 Sb. o úřednické správě obcí mohly být obce nad 3000 obyvatel spravovány

⁴ BALÍK, Stanislav., *Komunální politika.*, s. 49.

úřednickým vedoucím obce, který měl veškeré pravomoci dosavadních orgánů obce. Lze říci, že v době druhé republiky a protektorátu docházelo k faktické likvidaci obecní samosprávy a k zavedení totalitního vůdcovského principu.

1.4 Období 1945 - 1989

Po osvobození Československa v roce 1945 byly zřízeny jako provizorní revoluční orgány národní výbory. V květnu 1946 byly tyto národní výbory na základě vládního nařízení obnoveny dle výsledků parlamentních voleb. Po roce 1945 tedy již nebylo obnoveno samosprávné obecní zřízení, národní výbory zůstaly až do roku 1989. Národní výbory byly místní, okresní a krajské (do roku 1949 zemské). Lze říci, že prakticky samospráva neexistovala, vše bylo prováděno výkonem státní správy. Národní výbory nižších stupňů byly podřízeny národním výborům vyšších stupňů, nelze tedy hovořit o samostatnosti v rozhodování jednotlivých stupňů.

Taktéž v tomto období nelze hovořit o svobodných volbách, kandidoval vždy jeden kandidát navržený Národní frontou a při účasti u voleb ve výši 99 % voličů získával kandidát přes 99 % platných hlasů. Tyto výsledky ovšem neodpovídaly realitě. Za zmínku jistě stojí, že zvolený poslanec mohl být kdykoli odvolán, pokud zklamal důvěru voličů či se dopustil činu nedůstojného funkce poslance.

2 ÚSTAVNÍ ZÁKLADY

2.1 Ústava České republiky

Ústavním zákonem č.1/1993 Sb., vydala Česká národní rada Ústavu České republiky. Tento zákon v oblasti územní samosprávy v prvé řadě v čl. 99, čl. 100 a čl. 101 stanoví, že Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, která mají právo na samosprávu a jsou samostatně spravovány zastupitelstvem. Dle ústavy jsou územními samosprávnými celky územní společenství občanů, jež mají právo na samosprávu. Dále ústava umožňuje orgánům obce dle čl. 79 odst. 3 vydávat právní předpisy, tedy vyhlášky a nařízení. V neposlední řadě ústava poskytuje obcím, jakožto územním samosprávným celkům ochranu před zásahy státu do jejich činnosti.

2.2 Listina základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod je součástí ústavního pořádku České republiky dle čl. 3 ústavy. Podstata Listiny základních práv a svobod se vztahuje na práva a svobody

občanů, i tak v ní jsou obsaženy některé články, které se dotýkají obecní samosprávy. „Listina základních práv a svobod ve vztahu k obecní samosprávě v čl. 17 odst. 5 stanoví povinnost orgánům obecní samosprávy podávat přiměřeným způsobem informace o své činnosti. Listina základních práv a svobod obsahuje i deklaraci práva občanů podílet se na správě věcí veřejných. V čl. 21 odst. 1 Listiny je tento důležitý princip konstruován ve formě oprávnění občanů podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců“⁵.

2.3 Evropská charta místní samosprávy

Evropská charta místní samosprávy je vyhlášenou mezinárodní smlouvou, která je odsouhlasena Parlamentem České republiky, ratifikována prezidentem republiky a je podle ústavy součástí právního řádu. Byla vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. 181/1999 Sb., formou sdělení Ministerstva zahraničních věcí. Cílem charty je sjednotit místní samosprávu v členských státech Rady Evropy na určitých základních principech. „Evropská charta místní samosprávy chápe místní samosprávu jako právo a schopnost místních společenství v mezích daných zákonem na svou odpovědnost a v zájmu místního obyvatelstva upravovat a spravovat podstatnou část věcí veřejných“⁶. Charta mimo jiné uvádí pravidlo svobodného přístupu k voleným funkcím v rámci samosprávy, právo místních samospráv na vlastní finanční zdroje a právo místních společenství se sdružovat.

Z vlastní zkušenosti musím konstatovat, že na malých obcích velká část zastupitelů obce netuší o existenci těchto třech ústavních základech obecního zřízení.

3 OBEC, MĚSTYS, MĚSTO, STATUTÁRNÍ MĚSTO, HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

V České republice jsou základní jednotky samosprávy různě pojmenovávány. Jedná se o pojmenování obec – městys – město – statutární město – hlavní město Praha. K 31. 12. 2012 bylo v České republice celkem 6251 obcí. Z toho zvláštní postavení má hlavní město Praha, dále je zde 25 statutárních měst, 572 měst a 210 městysů, tudíž obcí

⁵KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 16.

⁶KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 17.

s pojmenováním „obec“ je 5443⁷. Nutno zdůraznit, že není žádný rozdíl v pravomocích nejmenší obce a největšího města, v právním smyslu jsou si všechny obce, městyse a města rovny. Pro kategorii městys existuje prakticky pouze historický princip, obec, která byla před 17. květnem 1954 městysem, se stává opět městysem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Toto datum je stanoveno proto, že tento den nabyl účinnosti zákon o národních výborech, který odebral statut městyse a města mnoha obcím. Městem se nově může stát obec, která má minimálně 3000 obyvatel a pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Stejně jako u městyse i obec, která byla před 17. květnem 1954 městem, se může stát opět městem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny.

Částečně odlišné postavení mají statutární města, jejich území se může členit na městské obvody či městské části. Pravomoc orgánů městských částí, jejich výčet a vymezení jejich území stanoví statutární město statutem, který vydává formou obecně závazné vyhlášky. Nutno podotknout, že většina statutárních měst toto členění nevyužívá, lze tedy dovozovat, že název statutární je většinou pouze pro formu prestiže, protože v čele města není starosta, ale primátor, místo místostarosty je náměstek primátora atd.

Zcela specifické postavení má hlavní město Praha, pro které byl vytvořen speciální zákon (zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze) a které má statut statutárního města i kraje.

4 ÚZEMÍ OBCE A JEHO ZMĚNY

Území obce je základním znakem obce. Každá obec musí mít své území. Území celé České republiky je součástí obcí, výjimku tvoří toliko území vojenských újezdů, což je území vymezené státem určené k vojenským účelům. Území obce je vymezeno jedním či více katastrálními územími. Na rozdíl od názvů obcí musí mít každé katastrální území svůj neopakovatelný název.

Měnit území obce lze v souladu se zákonem pouze třemi způsoby – sloučení dvou či více obcí, připojením obce či oddělením části obce. Tyto změny lze provést vždy pouze k 1. lednu. Při sloučení dvou či více obcí dochází k jejich zániku a vzniká nová obec.

⁷ Srov. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2013-11-18]. Dostupné na [www: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OBY6020PU_KR&&kapitola_id=441>](http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OBY6020PU_KR&&kapitola_id=441)

Slučované obce spolu musí sousedit a musí uzavřít dohodu o sloučení. Dohodu musí schválit zastupitelstva slučovaných obcí a je-li podán do 30 dnů návrh na konání místního referenda, je nutný ke sloučení obcí i souhlas místního referenda v obci, v němž byl návrh podán. O připojení obce se jedná v případě, že se jedna obec připojuje k druhé obci. Připojované obce spolu musejí sousedit a musejí uzavřít dohodu o připojení obce. Pro tuto dohodu platí stejná pravidla jako při sloučení obcí. Poslední způsob změny území obce je oddělení části obce, v tomto případě oddělením části obce vzniká nová obec. Oddělení obce má několik podmínek, oddělená část obce musí mít vlastní katastrální území, po oddělení musí mít nová obec minimálně 1000 obyvatel a s oddělením části obce musí vyslovit souhlas v místním referendu občané žijící na území té části obce, která se chce oddělit. O oddělení po splnění výše uvedených podmínek rozhoduje krajský úřad.

Nutno podotknout, že v roce 1990 a v několika letech následujících vzniklo mnoho nových obcí. Důvodem bylo to, že existovaly střediskové obce a připojené obce se cítily ukřivďované a odsouvané do pozadí. Vznik mnoha malých obcí byl umožněn, protože neplatilo pravidlo minimálně 1000 obyvatel. Zatímco v roce 1989 bylo na našem území 4120 obcí, v roce 1991 to již bylo 5768 obcí a v roce 1993 již 6196 obcí⁸. Nebylo to moc šťastné řešení, například obec Stehelčevy, kde žiji, byla obcí střediskovou a byly k ní připojeny obce Zájezd a Libochovičky. Při komunálních volbách v listopadu roku 1990 se obě obce osamostatnily. Obec Libochovičky měla v té době 50 obyvatel, v roce 2012 měla obec 55 obyvatel⁹ a její rozpočet se pohybuje okolo 0,8 milionu Kč ročně¹⁰. Obec má vzhledem k velikosti svého rozpočtu značné problémy s jakýmkoli větším projektem, stejně jako s možností získání jakékoli dotace vzhledem ke skoro nemožnosti vytvořit povinnou spoluúčasť na dotačním titulu.

⁸ Srov. BERNARD, J., T. KOSTELECKÝ, M. ILLNER, J. VOBECKÁ. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: SLON, 2011. s. 55-63. ISBN 978-80-7419-069-0.

⁹ Srov. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2013-11-18]. Dostupné na [www: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=MOS+A04+OB1.69&vo=null>](http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=MOS+A04+OB1.69&vo=null)

¹⁰ Srov. *Obec Libochovičky* [online]. [cit. 2013-11-18]. Dostupné na [www: <http://www.libochovicky.cz/joinUs/index.asp>](http://www.libochovicky.cz/joinUs/index.asp)

5 SAMOSTATNÁ A PŘENESENÁ PŮSOBNOST OBCÍ

Obec je vybavena souhrnem právních prostředků k plnění svých úkolů, tento souhrn nazýváme pravomocí. Právně vymezený okruh společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, v nichž obec tuto svoji pravomoc provádí, nazýváme působností. Působnosti obce můžeme rozdělit na dvě základní části a to působnost samostatnou a působnost přenesenou.

5.1 Samostatná působnost

„Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon“¹¹. Samostatná působnost je prakticky samostatné spravování svých vlastních záležitostí na území obce, které se týkají občanů obce a jsou v zájmu obce. Do samostatné působnosti patří zejména záležitosti, jejichž demonstrativní výčet je uveden v obecním zřízení. Je nutno si uvědomit, že tento výčet je opravdu pouze demonstrativní a není zdaleka úplný. Při určení místní příslušnosti může být vodítkem nález Ústavního soudu, kde se mimo jiné uvádí: „Záležitostmi místní působnosti mají být pouze takové věci, které svými kořeny tkví právě v místním společenství a mají k němu specifický vztah za předpokladu, že mohou být místním společenstvím ve vlastní odpovědnosti a samostatně zvládnuty“¹².

5.1.1 Hospodaření obce

Obec je samosprávným společenstvím občanů, má vlastní majetek a finanční zdroje a také má postavení právnické osoby a vystupuje v právních vztazích svým jménem a na vlastní odpovědnost. Zásadní význam v samostatné působnosti obce má její hospodaření. Přehled o hospodaření obce dává účetnictví, jehož vedení je dáno zákonem 536/1991 Sb., o účetnictví. Obec je povinna zajistit jednou ročně přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Obec může o přezkoumání požádat příslušný krajský úřad nebo auditora či auditorskou společnost. V případě přezkoumání hospodaření obce krajským úřadem nese náklady na toto přezkoumání krajský úřad,

¹¹ § 35 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

¹² Nález Ústavního soudu ČR ze dne 24. listopadu 1998, sp. zn. Pl. ÚS 38/97

v případě přezkoumání hospodaření obce auditorem hradí náklady na toto přezkoumání obec ze svých vlastních prostředků.

Obec hospodaří dle schváleného rozpočtu, jenž je základním nástrojem jejího hospodaření. Pokud nemá obec před koncem kalendářního roku schválen rozpočet na další rok, hospodaří do doby schválení rozpočtu dle rozpočtového provizoria. Při přípravě a tvorbě rozpočtu vychází obec z rozpočtového výhledu, který se sestavuje většinou na období 5 let. Rozpočet obce schvaluje zastupitelstvo obce. Před jeho schválením musí být návrh rozpočtu vyvěšen na úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup po dobu nejméně 15 dnů, aby se s jeho návrhem mohli seznámit všichni občané obce. Rozpočet se většinou sestavuje jako vyrovnaný, lze sestavit a schválit i rozpočet přebytkový, pokud přebytečné prostředky jsou určeny k využití v následujících letech. Je možné sestavit a schválit rozpočet i jako schodkový, ovšem schodek musí být pokryt finančními přebytky hospodaření z minulých let či jinou formou (např. půjčkou, úvěrem, prodejem komunálních dluhopisů). Schválený rozpočet je možno během roku měnit, tyto změny se provádí rozpočtovými opatřeními, která schvaluje zastupitelstvo obce. Po skončení kalendářního roku musí obec sestavit závěrečný účet, který zastupitelstvo obce společně se zprávou o výsledcích přezkoumání hospodaření musí projednat do 30. června následujícího roku. Před projednáním závěrečného účtu a výsledku přezkoumání hospodaření musí být tyto dokumenty vyvěšeny na úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup po dobu nejméně 15 dnů, aby se s nimi mohli seznámit všichni občané obce a případně uplatnit své připomínky.

V některých menších obcích se rozpočet neschvaluje podle jednotlivých položek, ale pouze dle rozpočtových tříd. Toto zjednodušení umožňuje radě, popř. starostovi jednodušší hospodaření bez tvorby mnoha rozpočtových opatření, na druhou stranu je takto schválený rozpočet dosti neprůhledný a těžko kontrolovatelný.

V mnoha malých obcích připravuje rozpočet na následující rok pouze starosta, ostatní členové zastupitelstva obce se starají pouze o naplnění oblastí rozpočtu, která jsou jim blízká (sportovci o neinvestiční dotace pro sportovce, hasiči o naplnění kapitoly požární ochrany apod.).

5.1.2 Majetek obce

Právo obce vlastnit majetek je zakotveno v Ústavě České republiky a dále v zákoně o obcích: „Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje

v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících¹³. Majetkem obce je veškerý hmotný a nehmotný majetek, s kterým může obec volně nakládat. Hospodaření obce s jejím majetkem upravuje § 38 zákona o obcích, dle kterého musí být majetek využíván účelně a hospodárně v souladu se zájmy obce a úkoly obce vyplývajících ze zákonem vymezené působnosti obce. Zákon o obcích také upravuje postup v případě, že obec chce zcizit svůj nemovitý majetek. Jedná se o záměr prodeje, darování, pronajmutí či poskytnutí jako výpůjčku nemovitého majetku. V tomto případě musí obec svůj záměr zveřejnit po dobu minimálně 15 dnů na úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup, aby se všichni zájemci mohli k záměru vyjádřit a předložit své nabídky. Nesplnění této podmínky činí právní úkon od počátku neplatný, např. dle rozsudku Nejvyššího soudu: „Právní úkon starosty obce vyžadující schválení zastupitelstvem obce (a obdobně obecní radou) provedený bez takového předchozího schválení, je od počátku neplatný podle § 39 občanského zákoníku“¹⁴. Nemovitý majetek mnoha malých obcí byl po roce 1989 zdevastovaný a tzv. vybydlený, obce neměly a ani dnes mnohdy nemají dostatek finančních prostředků na opravu a údržbu svého majetku. Proto se mnohé obce části svého majetku vzdaly, majetek prodaly. Mnoho zastupitelů obce se řídilo zásadou: „Musíme mít tolik majetku a nemovitostí, o kolik jsme schopni se řádně postarat a mít mnoho majetku není žádnou výhrou.“ Osobně s touto zásadou souhlasím, ovšem dnes některým obcím vznikají problémy, pokud potřebují například zřídit mateřskou školu, s tím, že nemají pro tuto potřebu žádné vhodné prostory.

5.2 Přenesená působnost

Přenesená působnost je vlastně výkon státní správy. Stát v určitých případech považuje za vhodné svěřit výkon státní správy přímo obcím, potom je státní správa přímo vykonávána obcemi a jejich orgány, nikoli tedy státními orgány. Na rozdíl od samosprávy, státní správu vykonává obec jménem státu a na jeho odpovědnost. Dle čl. 105 ústavy je možné vykonávat přenesenou působnost pouze v případech, které jsou stanoveny zákonem. Obec se při výkonu přenesené působnosti řídí zákony a jinými právními předpisy, jde-li o vydávání nařízení obce. Ve všech ostatních případech se obec řídí taktéž usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Ovšem tato usnesení a směrnice nemohou orgánům obcí ukládat povinnosti. Obec, která není

¹³ § 2 odst. 1 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17.1.2007, sp. zn. 30 Cdo 3048/2006

schopna zajistit výkon přenesené působnosti má možnost uzavřít dohodu s jinou obcí o tom, že přenesenou působnost nebo její část budou vykonávat orgány této obce. Dohoda má formu veřejnoprávní smlouvy, kterou schvaluje krajský úřad. Obec, která vykonává přenesenou působnost, obdrží každoročně ze státního rozpočtu příspěvek na výkon přenesené působnosti.

Podle množství přenesené působnosti rozlišujeme obce do tří kategorií. Obce prvního stupně (běžné obecní úřady) vykonávají přenesenou působnost pouze v minimálním základním rozsahu, její výkon je zajišťován prostřednictvím obecního úřadu nebo prostřednictvím zvláštních orgánů obce. Obce druhého stupně (obce s pověřeným obecním úřadem) zajišťují mimo základní agendy i výkon dalších agend pro sebe i pro další obce ve svém správním obvodu prostřednictvím obecního úřadu. Tato činnost je již většinou zajišťována profesionálními úředníky. Obce třetího stupně (obce s rozšířenou působností) zabezpečují největší a značně rozsáhlý výkon přenesené působnosti, mezi nejdůležitější patří např. vydávání osobních a cestovních dokladů, agenda registru vozidel, agenda živnostenského podnikání, agenda řidičských oprávnění apod. Výčet obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností je uveden ve zvláštním zákoně¹⁵. Výkon přenesené působnosti vykonávají obce druhého a třetího stupně ve správním obvodu, který je určen vyhláškou¹⁶.

Problémem malých obcí je to, že zde pro výkon přenesené působnosti chybí profesionální úředníci, veškerou agendu často vykonává sám starosta s jednou účetní a to ještě často jako neuvolněný a je zahlcen výkazy, tabulkami, hlášeními a dalšími požadavky za strany úředníků vyšších orgánů.

6 PRÁVNÍ ÚKONY OBCE

6.1 Nařízení obcí

Obec je oprávněna v přenesené působnosti vydávat nařízení obce, je-li k tomu zmocněna zákonem. Při vydávání nařízení tedy na rozdíl od vydávání obecně závazných vyhlášek je nutné zmocnění zákonem. „Nařízení musí být vydáno v mezích zákona, tj. může upravovat pouze ty skutečnosti, které jsou v zákoně uvedeny. Podle Ústavního soudu tyto zákonné meze je nutno dovodit nejen z příslušného speciálního zákona, ale i z případných dalších právních předpisů, relevantních pro předmětnou problematiku,

¹⁵ Zákon 314/2002 sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

¹⁶ Vyhláška 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

kteřou nařizení obce upravuje. Rada obce se nesmí od těchto zákonných pravidel odchýlit, jinak by takové nařizení bylo vydáno v rozporu se zákonem a Ústavní soud by jej mohl zrušit na základě návrhu krajského úřadu¹⁷. Před platností nového zákona o obcích, tedy před rokem 2000 se všechny právní předpisy vydávané obcí nazývaly shodně a to obecně závaznými vyhláškami, toto někdy vedlo k nejasnostem, zda obecně závazná vyhláška byla vydána v samostatné či přenesené působnosti. Dle zákona o obcích mohou nařizení obce vydávat obce, dle čl. 79 odst. 3 Ústavy mohou vydávat právní předpisy orgány územní samosprávy. Je třeba si uvědomit, že obec není orgánem územní samosprávy, je zde tedy nesrovnalost mezi Ústavou České republiky a zákonem o obcích. Podmínkou platnosti nařizení obce je jeho vyhlášení. Vyhlášení se provádí vyvěšením nařizení obce na úřední desku po dobu 15 dnů. Účinnost nařizení obce nabývá patnáctým dnem po vyhlášení. Ve výjimečných případech (vyžaduje-li to obecný zájem) lze stanovit dřívější počátek účinnosti, ne však dříve než den vyhlášení. Kontrolu nad vydáváním nařizení obce provádí krajský úřad¹⁸.

Poměr nařizení obcí oproti vyhláškám obcí je minimální, například obec Stehelčevy má v současné době jedno platné nařizení obce a jedenáct platných obecně závazných vyhlášek obce¹⁹.

6.2 Obecně závazné vyhlášky

Ve věcech samostatné působnosti může obec ukládat povinnosti prostřednictvím vydávání obecně závazných vyhlášek. Na rozdíl od nařizení obce zde není nutné zmocnění speciálním zákonem, obecné zmocnění je uvedeno v § 10 zákona o obcích. Ovšem při vydávání obecně závazné vyhlášky se nesmí obec odchýlit od vymezení uvedeného v § 10 zákona o obcích. „Podle konstantní soudní judikatury předmětem regulace obecně závazné vyhlášky mohou být z podstaty věci pouze místní záležitosti, které obec reguluje v zájmu obce a občanů obce, nikoliv záležitosti širšího (celostátního) významu“²⁰. Obec se musí při tvorbě obecně závazných vyhlášek řídit čtyřmi základními kritérii, které použil i Ústavní soud při přezkumu obecně závazné vyhlášky města Prostějova:

¹⁷ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 42.

¹⁸ Srov. SLÁDEČEK, Vladimír., *Obecné správní právo.*, s.63-64.

¹⁹ Dle sdělení pracovnice obce Stehelčevy

²⁰ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 46.

„Ústavní soud zvolil pro přezkoumání napadené obecně závazné vyhlášky následující test:

1. Přezkoumání pravomoci obce vydávat obecně závazné vyhlášky.
2. Přezkoumání otázky, zda se obec při vydávání obecně závazné vyhlášky nepohybovala mimo zákonem vymezenou věcnou působnost (jednání ultra vires).
3. Vyřešení otázky, zda obec při vydávání obecně závazné vyhlášky nezneužila zákonem jí svěřenou působnost.
4. Přezkum obsahu vyhlášky z hlediska "nerozumnosti" (unreasonableness)²¹.

Způsob vyhlášení a nabytí účinnosti obecně závazné vyhlášky je shodný jako u nařízení obce. Kontrolu nad vydáváním nařízení obce provádí ministerstvo vnitra.

6.3 Právnícké osoby a organizační složky obce

Zřizování a zakládání právníckých osob a organizačních složek obce bezesporu patří mezi důležité právní úkony, které může obec v rámci své činnosti realizovat. Tyto složky může obec zřizovat a zakládat pouze pro výkon samostatné působnosti, pro výkon přenesené působnosti není možné zřídit a založit právníckou osobu ani organizační složku obce. Druhy právníckých osob a organizačních složek, které může obec zřizovat a zakládat upravuje zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů následovně:

„Územní samosprávný celek může ve své pravomoci k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností:

- a) zřizovat vlastní organizační složky jako svá zařízení bez právní subjektivity,
- b) zřizovat příspěvkové organizace jako právnícké osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk,
- c) zakládat obchodní společnosti, a to akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným,
- d) zakládat obecně prospěšné společnosti podle zvláštního zákona,
- e) zřizovat školské právnícké osoby podle zvláštního právního předpisu,
- f) zřizovat veřejné výzkumné instituce podle zvláštního zákona²².

Organizační složka obce není právníckou osobou, je to vlastně vytvořený útvar obce, který nemá právní subjektivitu, je zřizována dle zákona o rozpočtových pravidlech.

²¹ Nález Ústavního soudu ze dne 22.3.2005, sp. zn. Pl. ÚS 63/04

²² § 23 odst. 1 zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Organizační složky se většinou vytvářejí u menších obcí a měst – např. Městské kulturní středisko, Technická správa komunikací.

Příspěvková organizace je právnickou osobou, která vystupuje svým jménem a na svoji zodpovědnost. „Obec zřizuje příspěvkovou organizaci pro takové činnosti ve své samostatné působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu“²³.

Podle obchodního zákoníku může obec založit obchodní společnost, podle zákona o rozpočtových pravidlech je tato možnost omezena na dva typy společností a to akciovou společnost a společnost s ručením omezeným.

Obec může založit obecně prospěšnou společnost. „Účelem založení obecně prospěšné společnosti je poskytování obecně prospěšných služeb veřejnosti za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek“²⁴. Zisk společnosti může být použit pouze na poskytování obecně prospěšných služeb, pro které byla společnost založena.

Na základě zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) může obec zřídit školskou právnickou osobu. Jedná se o právnickou osobu, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů a poskytování školských služeb.

Veřejnou výzkumnou instituci může obec zřídit na základě zákona 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. „Veřejná výzkumná instituce je právnickou osobou, jejímž hlavním předmětem činnosti je výzkum, včetně zajišťování infrastruktury výzkumu...“²⁵.

Na malých obcích jsem se převážně setkal pouze s tím, že obec zřizuje mateřskou školu, popřípadě základní školu právní formou příspěvkové organizace.

6.4 Spolupráce mezi obcemi

Mezi důležité oprávnění při výkonu samostatné působnosti obcí jistě patří i možnost vzájemné spolupráce obcí. Spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje zejména:

- na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu,
- na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí,

²³ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 49.

²⁴ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 52.

²⁵ § 2 odst. 1 zákona 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích

- zakládáním právnických osob podle obchodního zákoníku dvěma nebo více obcemi.

Dvě či více obcí mohou založit na základě smlouvy spolupráci ke splnění konkrétního úkolu. Smlouva musí být předem schválena zastupitelstvy všech spolupracujících obcí a musí mít písemnou podobu. Při této spolupráci nemůže vzniknout právnická osoba.

Dalším typem spolupráce mezi obcemi je vznik svazku obcí. Svazek obcí obce zřizují za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Je založen uzavřením písemné smlouvy všemi účastníky, smlouvu musí schválit zastupitelstva všech zúčastněných obcí. Svazek obcí je právnickou osobou a právní způsobilosti nabývá až zápisem do registru sdružení, jenž je veden u krajského úřadu příslušného dle sídla svazku.

Jedná se o nejčastější formu spolupráce mezi obcemi, například obec Stehelčevy je členem dvou svazků obcí. Pokud je takovýto svazek obcí dobře veden někým nadšeným, má šance uspět v různých dotačních titulech, například na vybudování cyklostezek, společném odkanalizování a čištění odpadních vod, společné plynofikaci několika obcí apod.

Podobně, jako mohou spolupracovat obce na území České republiky, zákon o obcích umožňuje i obcím spolupráci s obcemi jiných států a taktéž umožňuje obcím být členy mezinárodních sdružení místních orgánů. Mimo této spolupráce mohou obce uzavírat smlouvy o vzájemné spolupráci s obcemi jiných států. Smlouva musí být předem schválena zastupitelstvem obce a musí mít písemnou podobu.

§ 54 zákona o obcích umožňuje obcím spolupráci s fyzickými a právnickými osobami v občanskoprávních vztazích. Na tuto spolupráci lze použít ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích právnických osob a o smlouvě o sdružení.

7 ORGÁNY OBCE

Jako orgány obce označujeme orgány stanovené zákonem, jedná se o zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Podobně ve městech je zastupitelstvo města, rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města, ve statutárních městech je zastupitelstvo města, rada města, primátor města, magistrát města a zvláštní orgány města. V hlavním městě Praze je zastupitelstvo hlavního města Prahy, rada hlavního města Prahy, primátor hlavního města Prahy, Magistrát hlavního města Prahy, zvláštní orgány hlavního města Prahy a městská policie hlavního města

Prahy. Hlavní město Praha se dělí na městské části, každá městská část je spravována zastupitelstvem městské části, radou městské části, starostou městské části, úřadem městské části a zvláštními orgány městské části. Obec jako korporátní organizace nemůže vystupovat sama za sebe, obec navenek zastupují její orgány. Každá obec musí zřídit tři orgány, a to zastupitelstvo obce, starostu a obecní úřad. Naproti tomu obecní rada se nevolí v obcích, kde je méně než 15 členů zastupitelstva obce. Zvláštní orgány obce starosta může, ale také nemusí zřídit. Zvláštní orgány obce se zřizují na základě zvláštních zákonů speciálně pro výkon přenesené působnosti. Za orgán obce musíme považovat

i komisi rady obce, které byl svěřen výkon přenesené působnosti. Orgánem obce je dle zákona 553/1991 Sb., o obecní policii i obecní policie, i když není klasickým orgánem obce. „Obecní policii zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou“²⁶.

7.1 Zastupitelstvo obce

„Obec je samostatně spravována zastupitelstvem“²⁷. Zastupitelstvo obce je orgánem kolektivním a jediným orgánem, který je zakotven v ústavě. Toto zakotvení společně s § 5 odst. 1 zákona o obcích určuje zastupitelstvu roli nejvyššího orgánu obce. „Zastupitelstvo obce rozhoduje o nejdůležitějších otázkách týkajících se obce (volba starosty, schvalování rozpočtu, vydávání obecně závazných vyhlášek apod.)“²⁸.

7.1.1 Členové zastupitelstva obce – počet členů, vznik mandátu, zánik mandátu

Zastupitelstvo obce je jediným orgánem obce, který vzniká na základě přímých voleb. Členové zastupitelstva jsou voleni na čtyřleté volební období tajným hlasováním. Počet členů budoucího zastupitelstva určuje zastupitelstvo obce nejpozději 85 dní přede dnem voleb do zastupitelstva obce²⁹. Počet členů zastupitelstva obce musí být vždy lichý. Nejpozději do 2 dnů od stanovení počtu členů zastupitelstva musí být tato informace zveřejněna na úřední desce obecního úřadu. „Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu“³⁰. Počet obyvatel se stanoví dle počtu obyvatel k 1. lednu roku, v němž se konají volby. Pokud by zastupitelstvo obce nerozhodlo o počtu členů zastupitelstva na

²⁶ § 1 odst. 1 zákona 553/1991 Sb., o obecní policii

²⁷ Čl. 101 odst. 1 zákona 1/1993 Sb., Ústavní zákon

²⁸ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 79.

²⁹ Konají-li se volby ve dvou dnech je dnem voleb první den voleb.

³⁰ § 68 odst. 1 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

další volební období, volí se stávající počet členů zastupitelstva obce. Toto neplatí v hlavním městě Praze a jeho městských částech, zde by se v tomto případě volil minimální počet členů dle zákonného rozpětí³¹.

Tabulka č.1 – Počet členů zastupitelstva obce³²

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva obce
do 500	5 – 15
501 – 3000	7 – 15
3001 – 10000	11 – 25
10001 – 50000	15 – 35
50001 – 150000	25 – 45
nad 150000	35 – 55

Z výše uvedené tabulky je patrné, že minimální počet členů zastupitelstva obce je 5 členů a zároveň vidíme, že může dojít k tomu, že v menší obci může být vyšší počet členů zastupitelstva obce než v obci větší. Mimo zvolených kandidátů, kteří se stávají zastupiteli obce, nezvolení kandidáti se stávají náhradníky v pořadí dle výsledku voleb. Pokud během volebního období klesne počet členů zastupitelstva o více než polovinu, či jeho počet klesne pod 5 členů, musí být vyhlášeny nové volby. Podmínkou je ale již absence náhradníků. V praxi jsem se na malých obcích většinou setkal s tím, že počet členů zastupitelstva není určen pět, ale sedm. Je to určitá jistota pro případ, že když poklesne počet členů zastupitelstva, tak není nutno vyhlašovat nové volby. Mandát členovi zastupitelstva vzniká jeho zvolením. Za okamžik zvolení považuje právní úprava ukončení hlasování. Člen zastupitelstva obce musí na prvním zasedání zastupitelstva obce složit předepsaný slib tohoto znění: „Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce a jejích občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky“³³. Slib člen zastupitelstva obce skládá pronesením slova „slibuji“ a slib stvrdí svým podpisem. K zániku mandátu člena zastupitelstva obce může dojít třemi způsoby, a to individuálním, vyslovením zastupitelstva anebo rozhodnutím Ministerstva vnitra.

Individuální zánik mandátu zahrnuje situace:

- den nových voleb do zastupitelstva obce a to i voleb mimořádných,

³¹ Srov. zákon 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

³² Zdroj: § 68 odst. 1 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

³³ § 69 odst. 2 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

- odmítnutí složení slibu člena zastupitelstva obce či složení slibu s výhradou,
- úmrtí člena zastupitelstva obce,
- rezignace,
- den sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci.

Zánik mandátu vyslovením zastupitelstva může nastat z následujících důvodů:

- pravomocného rozhodnutí soudu, kterým byl člen zastupitelstva obce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody,
- neslučitelnosti funkcí³⁴,
- ztráty volitelnosti³⁵.

Mezi případy zániku mandátu rozhodnutím Ministerstva vnitra řadíme případy, kdy:

- nesejde se zastupitelstvo obce po dobu šesti měsíců tak, aby bylo usnášeníschopné,
- nevyhlásí zastupitelstvo obce místní referendum i přesto, že mu tuto povinnost uložil soud, zde musí být naplněna dvouměsíční lhůta pro zjednání nápravy.

7.1.2 Odměny člena zastupitelstva

„Funkce člena zastupitelstva obce je veřejnou funkcí. Člen zastupitelstva obce nesmí být pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního nebo jiného obdobného poměru“³⁶. Dle způsobu výkonu funkce rozdělujeme členy zastupitelstva na uvolněné a neuvolněné. Rozhodnutí o tom, kdo bude uvolněným a kdo neuvolněným členem zastupitelstva obce je plně v kompetenci zastupitelstva obce. Nikde není stanoveno, kolik členů zastupitelstva obce musí být uvolněno či neuvolněno, proto zejména na malých obcích dochází k tomu, že všichni členové zastupitelstva obce jsou neuvolnění. Uvolněným členem zastupitelstva obce je ten, kdo je pro výkon funkce dlouhodobě uvolněn z pracovního poměru, popř. ten, kdo nebyl před výkonem této funkce zaměstnán v pracovním poměru. Uvolněným členům zastupitelstva obce je vyplácena odměna ve dvou složkách, a to měsíční odměna a odměna při skončení funkčního období. Výše měsíční odměny závisí na vykonávané funkci a počtu obyvatel obce. Výši měsíční odměny upravuje nařízení vlády³⁷. Tato odměna se zvyšuje tam, kde

³⁴ Funkce člena zastupitelstva obce je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem této obce, dále je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do pověřeného obecního úřadu nebo krajského nebo finančního úřadu za podmínky, že zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce. Obdobně se postupuje v případě města, statutárního města či hlavního města.

³⁵ Např. ztráta trvalého pobytu v obci.

³⁶ § 70 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

³⁷ Nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

je přenesena část výkonu státní správy, tedy v obcích s pověřeným obecním úřadem, v obcích s rozšířenou působností a dále v obcích se stavebním nebo matričním úřadem. Měsíční odměna se zvyšuje také členům zastupitelstva hlavního města Prahy³⁸. Odměna nenáleží uvolněnému členovi zastupitelstva obce po dobu pracovní neschopnosti, karantény, těhotenství a péče o dítě do 3 let věku. Odměna při skončení funkčního období náleží uvolněnému členovi zastupitelstva obce, pokud mu náležela měsíční odměna a pokud mu nevznikl opět nárok na měsíční odměnu. Tuto odměnu ovšem nedostane uvolněný člen zastupitelstva obce, který byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin spáchaný během funkčního období³⁹. Výše odměny při skončení funkčního období je odvislá podle počtu let vykonávané funkce, může činit maximálně šestinásobek měsíční odměny. Odměna se vyplatí buď jednorázově, nebo v měsíčních splátkách. Uvolněnému členovi zastupitelstva obce, kterému zanikl mandát během funkčního období, bude vyplácena měsíční odměna ještě po dobu 3 měsíců. Uvolněný člen zastupitelstva obce má nárok na dovolenou v délce 5 týdnů za kalendářní rok. Na členy zastupitelstva, o kterých zastupitelstvo obce nerozhodlo, že budou uvolněni, se hledí jako na neuvolněné členy zastupitelstva obce. Neuvolněným členům zastupitelstva obce je povinen zaměstnavatel poskytnout volno pro výkon funkce v rozsahu, který stanoví obec. Zaměstnavatel jim poskytne za dobu uvolnění náhradu mzdy nebo platu, kterou poté uhradí obec zaměstnavateli včetně pojistného. Pokud tyto členové nejsou zaměstnáni (například OSVČ), poskytne jim obec ze svých prostředků paušální částku, jejíž výši určí zastupitelstvo obce vždy na dobu jednoho kalendářního roku. Neuvolnění členové zastupitelstva obce mohou dostat za výkon funkce měsíční odměnu. Výši této odměny stejně jako u uvolněných členů zastupitelstva obce upravuje nařízení vlády⁴⁰. Na rozdíl od uvolněných členů však u neuvolněných členů zastupitelstva obce nařízení vlády stanoví maximální možnou odměnu. Konkrétní výši odměny určí zastupitelstvo obce. Jisté zvýhodnění mají neuvolněný starosta a neuvolněný místostarosta. Oběma totiž v případě ukončení funkce během funkčního období náleží ještě měsíční odměna po dobu následujících 3 měsíců. Navíc neuvolněný starosta má nárok na odměnu při skončení funkčního období stejně jako uvolnění členové zastupitelstva obce.

³⁸ § 1 nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

³⁹ § 75 odst. 7 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

⁴⁰ Nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

7.1.3 Práva a povinnosti člena zastupitelstva obce

Každý člen zastupitelstva obce má práva a povinnosti specifikované v zákonu o obcích.

Práva člena zastupitelstva obce lze rozdělit do 3 kategorií:

- „předkládat návrhy. Zastupitel má právo předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání.
- vznášet dotazy. Zastupitel obce má právo vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; písemnou odpověď od těchto osob musí zastupitel obce obdržet do 30 dnů.
- požadovat informace. Zastupitel obce má právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být zastupiteli poskytnuta nejpozději do 30 dnů⁴¹.

Základní povinností člena zastupitelstva obce je povinnost zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce. Dále je člen zastupitelstva obce povinen, je-li členem jiných orgánů obce, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a vystupovat a jednat dle vážnosti své funkce. Nutno podotknout, že vymahatelnost ani možnost sankcionovat neplnění těchto povinností neexistuje a neplnění uvedených povinností nemá vliv na mandát člena zastupitelstva obce. Může se tedy stát, že člen zastupitelstva obce nebude plnit žádnou ze svých povinností a přesto bude členem zastupitelstva obce po celé volební období. V takovém případě je jedině na voličích, aby při dalších volbách posoudili činnost či nečinnost každého dosavadního člena zastupitelstva obce. Zákon v neposlední řadě pamatuje i na střet zájmů. Povinností člena zastupitelstva je informovat orgán, který bude projednávat věc, z které by mu mohla vzniknout osobní výhoda nebo újma, nebo má-li na věci jiný osobní zájem, o této skutečnosti⁴². Orgán obce poté rozhodne o tom, zda existuje důvod pro vyloučení člena zastupitelstva obce z projednávání této věci.

⁴¹ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 79.

⁴² Srov. § 8 zákona 159/2006 Sb. o střetu zájmů

7.1.4 Právní moc zastupitelstva obce

Čl. 101 odst. 1 Ústavy specifikuje, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem. Z tohoto lze dovodit, že zastupitelstvo vykonává samostatnou působnost. Stejně tak zákon o obcích upřesňuje, že zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce⁴³. Dle platné legislativy žádný předpis žádnou formu přenesené působnosti zastupitelstvu obce nesvěřil, zastupitelstvo obce tedy není oprávněno žádným způsobem zasahovat do výkonu přenesené působnosti, kterou vykonává obec. Výjimka musí být podložena zákonným zmocněním, např. oprávnění vydávat nařízení obce tam, kde není zřízena rada obce. Zákon o obcích přesně stanovuje oblasti rozhodování, které zastupitelstvo obce nemůže delegovat na jiné orgány obce. Je to především:

- „schvalování programu rozvoje obce,
- schvalování rozpočtu a závěrečného účtu,
- zřizování trvalých i dočasných peněžních fondů obce,
- zřizování a rušení právnických osob, příspěvkových organizací a organizačních složek obce,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- volba a odvolání starosty, místostarosty a dalších členů rady obce,
- určování počtu členů zastupitelstva obce na další funkční období,
- určování počtu dlouhodobě uvolněných členů zastupitelstva,
- zřizování a rušení výborů, volba a odvolávání jejich předsedů a členů,
- zřizování a rušení obecní policie,
- stanovení výše odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce,
- rozhodování o vyhlášení místního referenda,
- rozhodování o spolupráci s jinými obcemi a o formě této spolupráce⁴⁴.

Další oblast, která je vyhrazena k rozhodování zastupitelstvu obce, je oblast majetkoprávní. Jedná se o rozhodování při hospodaření s majetkem a rozhodování o majetkoprávních úkonech. Toto rozhodování nemůže zastupitelstvo obce přenést na jiné orgány obce. „V první řadě jde o dispozice s nemovitým majetkem, které jsou významnou záležitostí zastupitelstva obce. Dále jde o nakládání s finančními prostředky nad 20 tis. Kč, resp. nad 50 tis. Kč (poskytování dotací). Rozhodování o finančních

⁴³ Viz. § 84 odst. 1 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

⁴⁴ Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010., s. 18.

prostředcích pod touto výší je svěřeno k rozhodování radě obce. Důležitou otázkou, o níž musí rozhodovat pouze zastupitelstvo obce, je rovněž schvalování o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců, což je poměrně častá záležitost, o níž zastupitelstvo rozhoduje, a to především ve vztahu ke splátkám dlužného nájemného za byty či nebytové prostory, které jsou ve vlastnictví obce⁴⁵. Nutno zdůraznit, že dle zákona o obcích, pokud by právní úkony v oblasti nakládání s majetkem nebyly předem schváleny zastupitelstvem obce, jsou od počátku neplatné⁴⁶. To platí i v případě, že by doklady k těmto právním úkonům byly podepsány starostou obce. Platnost nelze v tomto případě zhojit ani dodatečným souhlasem zastupitelstva obce. Pokud se jedná o prodej, směnu, darování, pronajmutí nebo vypůjčení nemovitého obecního majetku, musí být tento záměr před projednáváním v zastupitelstvu obce zveřejněn a vyvěšen na úřední desce po dobu 15 dnů, aby se k němu mohl každý vyjádřit. Opomenutí tohoto vyvěšení na úřední desce činí veškeré následující právní úkony od počátku neplatné.

„Zastupitelstvo obce si může vyhradit další pravomoc v samostatné působnosti obce mimo pravomoce vyhrazené radě obce podle § 102 odst. 2“⁴⁷. „Toto ustanovení se většinou vykládá tak, že zastupitelstvo nemůže o otázkách uvedených v § 102 odst. 2 vůbec rozhodovat, takový výklad není však jediný možný, zvláště když neodpovídá ústavnímu postavení by neměla existovat žádná otázka v samostatné působnosti, o níž by zastupitelstvo nemohlo rozhodovat či rozhodnout“⁴⁸. Rozsah působnosti zastupitelstva obce nelze taxativně vymezit, v praxi se najde mnoho dalších oblastí v samostatné působnosti, o kterých rozhoduje zastupitelstvo obce.

7.1.5 Zasedání zastupitelstva obce a jeho usnášení

Zákon o obcích rozlišuje dva typy zasedání zastupitelstva obce, a to ustavující zasedání a řádné zasedání zastupitelstva obce. Ustavující zasedání zastupitelstva obce svolává dosavadní starosta jako první zasedání nového zastupitelstva obce do 15 dnů od uplynutí lhůty pro podání návrhu soudu na neplatnost voleb nebo neplatnost hlasování. Pokud byl podán návrh na neplatnost voleb nebo hlasování, svolá starosta zasedání zastupitelstva obce do 15 dnů od pravomocného rozhodnutí soudu, pokud návrhu nebylo vyhověno. Toto zasedání řídí dosavadní starosta nebo nejstarší člen zastupitelstva do doby, než je zvolen nový starosta nebo místostarosta. Na ustavujícím

⁴⁵ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 99.

⁴⁶ Viz. § 39 odst. 1 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

⁴⁷ § 84 odst. 4 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

⁴⁸ VEDRAL, J., L. VÁŇA, J. BŘEŇ, S. PŠENIČKA., *Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář.*, s. 300.

zasedání složí noví členové zastupitelstva předepsaný slib a poté se volí starosta, místostarostové a členové obecní rady. Jiné body se zpravidla na ustavujícím zasedání zastupitelstva neprojednávají. V některých případech dochází i k volbě předsedů a členů kontrolního a finančního výboru. Řádné zasedání zastupitelstva obce se koná dle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce. Na malých obcích se často praktikuje praxe zasedání zastupitelstva obce pravidelně jednou za měsíc. Je to způsobeno i tím, že zde není rada obce, a starosta, který rozhoduje v určitých otázkách samostatně, si nechá svá rozhodnutí „posvětit“ zastupitelstvem, i když to mnohdy zákon nevyžaduje. Jednání zastupitelstva obce obvykle svolává a řídí starosta. Zasedání zastupitelstva obce je vždy veřejné a koná se v územním obvodu obce. Zastupitelstvo obce nemůže rozhodovat na neveřejných (např. pracovních) zasedáních a nelze uspořádat zasedání zastupitelstva mimo katastr obce. V praxi se setkávám s tím, že toto ustanovení zákona je „obcházeno“ tak, že před zasedáním zastupitelstva obce starosta svolá pracovní poradou zastupitelstva obce, kde jsou předem projednány všechny body, které budou projednávány na zasedání zastupitelstva. Toto je zdůvodňováno tím, aby se zastupitelé předem dohodli a na zasedání se před občany nedohadovali. O místě, době a navrženém programu jednání zastupitelstva obce informuje veřejnost obecní úřad zveřejněním na úřední desce minimálně 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce. Zastupitelstvo je schopno se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina členů zastupitelstva obce a k přijetí návrhu je potřebný souhlas nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce, pokud zákonná úprava nestanoví jinak⁴⁹. Je nutno si uvědomit, že návrhy na program jednání zastupitelstva obce lze navrhopvat i během jednání zastupitelstva a tedy se mohou projednávat body, o kterých veřejnost nebyla předem informována. „V případě závažných bodů programu by nepochybně mělo být ust. § 94 zákona o obcích v praxi, a to z důvodů transparentnosti jednání řádně zvolených zástupců občanů obce a možnosti omezené účasti občanů při projednávání takto ad hoc vznesených návrhů, využíváno zdrženlivým a uváženým způsobem, nevzbuzujícím podezření o jejich účelovém předkládání "na poslední chvíli"⁵⁰. O průběhu jednání zasedání zastupitelstva se vyhotovuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a zastupitelstvem obce určení ověřovatelé a který musí být vyhotoven do 10 dnů od skončení zasedání zastupitelstva obce.

⁴⁹ Např. § 14 zákona 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů

⁵⁰ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30. září 2002, sp. zn. IV. ÚS 331/02

7.1.6 Výbory zastupitelstva obce

Výbory zastupitelstva obce jsou charakterizovány jako orgány poradní a kontrolní, mají iniciativní pravomoc, přičemž nelze zaměňovat iniciativní a rozhodovací pravomoc. Výbory zastupitelstva pouze předkládají své návrhy, podněty a stanoviska zastupitelstvu obce, pro které nejsou ovšem nikterak závazné. Zastupitelstvo obce vždy zřizuje finanční a kontrolní výbor, dále zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud na území obce žije alespoň 10 % občanů, hlásící se k jiné národnosti než české. Zastupitelstvo obce také může zřídit osadní výbor a dle svého uvážení i další výbory. Počet členů výboru musí být lichý a předsedou výboru musí být člen zastupitelstva obce s výjimkou osadního výboru. Výbory plní úkoly, které jim uložilo zastupitelstvo obce, mimo výbor finanční a kontrolní, jejichž náplň práce je určena zákonem o obcích. Společně pro finanční a kontrolní výbor platí, že jeho členem nemůže být starosta, místostarosta, tajemník a osoby, jež zabezpečují rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce. Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti. Na malých obcích je často činnost kontrolního a finančního výboru spíše formální, je to způsobeno mimo jiné i tím, že je často problém sehnat tři členy do každého z výborů, kteří by měli opravdu o tuto práci zájem.

7.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti. „Jedná se skutečně o jakousi „vládu“ obce, pokud bychom měli obecní samosprávu přirovnat k systému parlamentní demokracie. Zastupitelstvo obce bychom pak mohli v tomto porovnání označit za jakýsi „parlament“. Jde samozřejmě pouze o volné srovnání, v konkrétnostech se oba systémy liší“⁵¹. V běžném životě obce má rada obce velkou váhu, řeší „denní“ záležitosti obce, na malých obcích, kde není rada zřízena je to starosta obce.

⁵¹ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 100.

7.2.1 Kde se volí rada, počet členů rady, volba a odvolání členů rady, schůze rady

Rada obce se nevolí, pokud zastupitelstvo obce má méně než 15 členů⁵². V tomto případě pravomoc rady obce vykonává starosta, s výjimkou následujících případů, kdy pravomoc vykonává zastupitelstvo obce:

- „rozhodování ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti,
- vydávání nařízení obce,
- stanovení rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizování a zrušování odborů a oddělení obecního úřadu,
- stanovení celkového počtu zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce,
- přezkoumávání na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi“⁵³.

Radu obce tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva obce. Rada má nejméně 5 členů a nejvíce 11 členů, tento počet nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Počet členů rady je vždy lichý. Členy rady obce volí a odvolává zastupitelstvo obce. V případě odvolání celé rady obce a nezvolení nové rady obce vykonává kompetence rada dosavadní. Pokud poklesne počet členů rady pod 5 nebo počet členů zastupitelstva pod 11, potom činnost rady obce končí. Rada obce se schází ke schůzím dle potřeby, přesnější určení není. Schůze rady jsou neveřejné, je z nich pořizován zápis, který podepisuje starosta spolu s místostarostou nebo jiným radním. I když jsou schůze rady neveřejné, většina obcí zápisy z jednání rady obce zveřejňuje.

7.2.2 Pravomoc rady obce, komise rady obce

Pravomoci rady obce v samostatné působnosti jsou stanoveny taxativním výčtem v obecním zřízení⁵⁴. „Rada obce zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo“⁵⁵. Sem patří hlavně zadávání veřejných zakázek, ať již zcela nebo částečně financovaných z rozpočtu obce. Rozhodování rady obce v přenesené působnosti musí stanovit zákon, jedná se například o oprávnění vydávat nařízení obce. Rada obce nemůže svěřit rozhodování ve věcech, které jsou jí

⁵² Jak bylo uvedeno v kapitole 8

⁵³ KOČÍ, Roman., *Obecní samospráva v České republice.*, s. 101.

⁵⁴ Viz. § 102 odst. 1 a 2 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

⁵⁵ § 102 odst. 3 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

zákonem o obcích přiřčeny, jinému orgánu obce. Výjimku tvoří ukládání pokut ve věcech samostatné působnosti a rozhodování o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce. Toto rozhodování může rada obce svěžit příslušnému odboru obecního úřadu, a to zcela nebo zčásti. Mezi nejdůležitější pravomoci rady obce patří např.:

- příprava návrhů pro jednání zastupitelstva a zabezpečování plnění jím přijatých usnesení,
- hospodaření obce dle schváleného rozpočtu, provádění rozpočtových opatření,
- řešení vnitřních otázek organizace obecního úřadu,
- plnění úkolů zakladatele nebo zřizovatele vůči právnickým osobám a organizačním složkám založených či zřízených zastupitelstvem obce,
- rozhodování o uzavření nájemních smluv a smluv o výpůjčce,
- rozhodování ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti.

Rada obce má pravomoc zřizovat a zrušovat jako své poradní orgány komise. Zároveň rada obce jmenuje a odvolává z funkce jejich předsedy a členy. Na rozdíl od výborů nemusí být předsedou komise člen zastupitelstva obce. Povinnost zřizovat komise není nikde zakotvena, jediným kritériem je potřeba rady obce zřídit komisi jako svůj iniciativní a poradní orgán. Komise může vykonávat přenesenou působnost pouze v případech, kdy jí tuto pravomoc svěží starosta obce po projednání s ředitelem krajského úřadu. Příkladem může být komise pro projednávání přestupků.

7.3 Starosta a místostarosta obce

7.3.1 Starosta

Základní funkce starosty (ve statutárních městech a v hlavním městě Praze primátor) je dána zákonem o obcích – starosta zastupuje obec navenek. Toto ovšem nelze chápat tak, že by starosta byl v postavení statutárního orgánu. Musíme si uvědomit, že obec je veřejnoprávní korporací, jejíž vnitřní rozdělení pravomocí mezi jednotlivé orgány je dáno zákonem. K velké většině právních úkonů, které starosta jménem obce činí je nutný předchozí souhlas zastupitelstva obce či rady obce. Bez tohoto souhlasu jsou právní úkony učiněné starostou od počátku neplatné. Starostu volí zastupitelstvo obce ze svých řad. Podobně i zastupitelstvo obce odvolává starostu z funkce. Starosta musí být členem zastupitelstva obce, které jej volí do funkce starosty, a musí být občanem České republiky. Osoby, které byly zvoleny členy zastupitelstva obce a nejsou občany České republiky, nemohou být zvoleni starostou obce. Starosta je za výkon své funkce

odpovědný zastupitelstvu obce. Zákon o obcích definuje pravomoci starosty⁵⁶. Mezi hlavní pravomoci starosty obce patří např.:

- jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu,
- odpovídá za včasné přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- plní úkoly zaměstnavatele podle zákoníku práce a souvisejících předpisů,
- jmenuje a odvolává vedoucí odborů obecního úřadu, není-li zřízena rada obce,
- může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti,
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce.

Na malých obcích někdy vzniká problém s tím, že není vhodný kandidát na starostu. Je zde mnoho administrativy, která vyžaduje určité schopnosti a znalosti a tuto administrativu musí vykonávat starosta, který by měl být i na menších obcích z výše uvedeného důvodu uvolněný. Ovšem zvolený kandidát, který má dobré zaměstnání, většinou toto zaměstnání nechce opustit, protože nemá jistotu, že po ukončení mandátu a návratu do svého minulého zaměstnání opět dostane původní místo. Navíc nemá ani jistotu, že funkci starosty bude vykonávat po celé volební období, stává se, že starosta je i po menším konfliktu se zastupiteli ze své funkce odvolán. V této souvislosti je nutno si uvědomit, že na malých obcích ve volbách často vítězí kandidáti, které voliči dobře znají z denního života, které denně potkávají, jedná se například o poštovní doručovatelku, prodavačku z místního obchodu, učitelku z mateřské školy apod.

7.3.2 Místostarosta

Zastupitelstvo může zvolit jednoho nebo více místostarostů (ve statutárních městech a v hlavním městě Praze náměstek primátora) ze svých řad. Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti, nebo pokud nemůže vykonávat svoji funkci. Za toto období se nepovažuje krátkodobá nepřítomnost starosty v sídle orgánů obce, například z důvodu návštěvy sousední obce. Za toto období se považuje dočasná pracovní neschopnost, karanténa, těhotenství, péče o dítě do 3 let věku nebo čerpání dovolené. Pokud zastupitelstvo obce zvolí více místostarostů, je vhodné určit pořadí místostarostů pro zastupování starosty. Na malých obcích, kde z finančních důvodů nemůže být místostarosta uvolněn, se jen výjimečně stává, že by místostarosta pomáhal starostovi s plněním pracovních úkolů, jde spíše jen o formální funkci.

⁵⁶ Viz. § 103 odst. 3 zákona 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

7.4 Obecní úřad

Obecní úřad (ve statutárních městech a v hlavním městě Praze magistrát města) je tvořen starostou, místostarostou (místostarosty), tajemníkem (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Obecní úřad je orgán obce, v jeho čele stojí jediná osoba a tou je starosta obce. Starosta obce je tedy nadřízen všem zaměstnancům zařazeným do obecního úřadu. Za zaměstnance obce zařazené do obecního úřadu se považují zaměstnanci, na které se vztahuje zákon o úřednících samosprávných celků⁵⁷. Obecní úřad tedy netvoří zaměstnanci, kteří vykonávají např. pomocné práce. I v malých obcích, kde není žádný zaměstnanec, obecní úřad funguje, neboť je tvořen alespoň starostou a místostarostou. Obecní úřad v samostatné působnosti vykonává především úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce či rada obce. Dále vykonává úkoly v přenesené působnosti, u obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností tvoří toto podstatnou část činnosti obecního úřadu. Obecní úřad se může dělit na odbory a oddělení, pokud je rada obce zřídí. Je čistě na úvaze a rozhodnutí rady obce zda a jaké odbory nebo oddělení zřídí.

7.4.1 Tajemník obecního úřadu

Funkce tajemníka obecního úřadu se povinně zřizuje u obcí s pověřeným obecním úřadem a u obcí s rozšířenou působností, u ostatních obcí záleží na rozhodnutí zastupitelstva obce. S funkcí tajemníka obecního úřadu jsem se nesetkal u žádné malé obce. Tajemník obecního úřadu je zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu. Nemůže to být tedy člen zastupitelstva obce. Tajemníka obecního úřadu jmenuje a odvolává starosta obce se souhlasem ředitele krajského úřadu. Tajemník je zodpovědný za plnění úkolů starostovi obce. Plní úkoly, které mu uložil starosta, popř. zastupitelstvo obce, je statutárním orgánem zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu. Má právo se zúčastnit zasedání zastupitelstva obce a schůze rady obce s hlasem poradním.

7.5 Zvláštní orgány obce

Starosta obce je oprávněn v případech stanovených zvláštními předpisy zřizovat zvláštní orgány obce k plnění úkolů přenesené působnosti. V praxi se většinou jedná o komisi

⁵⁷ Zákon 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

pro projednávání přestupků, která se zřizuje dle zákona o přestupcích⁵⁸, a o povodňovou komisi zřizovanou dle zákona o vodách⁵⁹. V čele komise pro projednávání přestupků musí být osoba s právnickým vzděláním popř. zvláštní odbornou způsobilostí k projednávání přestupků. Komise je tří členná a rozhoduje většinou hlasů. Tuto komisi většinou na malých obcích nenajdeme, není v možnostech obce zaplatit člověka s potřebným vzděláním pro vedení komise, proto malé obce většinou uzavírají veřejnoprávní smlouvy s většími městy a projednávání přestupků předávají těmto městům. Zažil jsem určité výjimky, vždy se ale jednalo o případ, kdy předsedu komise pro projednávání přestupků zastával místní občan, který tuto činnost prováděl zadarmo, či za symbolickou odměnu. V čele povodňové komise je starosta obce, komise se povinně zřizuje v obcích s rozšířenou působností, v ostatních obcích může být zřízena.

7.6 Obecní policie

Obecní policii zřizuje zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou na základě zákona o obecní policii⁶⁰. Jedná se o orgán obce, který zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví zvláštní zákon. Zákon o obecní policii ukládá strážníkům řadu oprávnění a povinností při výkonu plnění úkolů obecní policie. Obecní policii řídí starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce. Obecní policie může vykonávat úkoly dle zákona o obecní policii i na katastrálním území jiné obce na základě uzavřené a schválené veřejnoprávní smlouvy. Obecní policii tvoří zaměstnanci obce do ní zařazení, což jsou strážníci, čekatelé a ostatní zaměstnanci. Bohužel některé malé obce v minulých letech zřídily obecní policii pouze za účelem „byznysu“, tedy měření rychlosti vozidel. Zastupitelé v těchto obcích si neuvědomili, že hlavní náplní činnosti obecní policie není měření rychlosti, ale něco jiného. Mnohdy tak dochází k nenaplnění hlavní činnosti uvedené v zákoně o obecní policii, tj. zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Dochází tím k narušení pohledu na činnost obecních policií, která je ovšem za předpokladu dobrého fungování obecní policie velkým přínosem.

⁵⁸ § 53 odst. 3 zákona 200/1990 Sb., o přestupcích

⁵⁹ § 79 odst. 1 zákona 254/2001 Sb., o vodách

⁶⁰ § 1 odst. 1 zákona 553/1991 Sb., o obecní policii

8 OBEC STEHELČEVES

8.1 Historický vývoj obce

„První písemné zmínky o Stehelčevsi jsou z roku 1316, kde se dozvídáme, že na zdejší tvrzi žil Jan ze Stehelčevsi (Jan de Stehelcewietz), něco zboží tu měl Jindřich, farář ve Štěpánově, který jej roku 1345 odkázal kapituli Všech svatých v Praze, spolu s částí Vrapic. Pak ves patřila Benešovským, bohatým měšťanům pražským. V roce 1397 zastavil Václav Beneš z Vrapic část Stehelčevsi Mikuláši Frietlichovi, který ji roku 1414 prodal Nešporovi z Vrapic. Ale již o rok později se tu hlásil k dědictví Bohuta z Kladna. V roce 1447 měl Stehelčeves v držení Prokop z Prahy. V roce 1464 byla obec prodána i s Ropicemi. Počátkem 16. století přešla v držení Jetřicha Bezdružického z Kolovrat, který ji roku 1545 vložil v Desky zemské, jako své zboží. Při dělení roku 1548 připadla obec k dílu Janovu a až v roce 1602 Jáchym Novohradský celé panství opět spojil. Nakonec patřila Stehelčeves k císařskému panství na Buštěhradě“⁶¹.

„Velkým mezníkem ve vývoji obce byl rok 1772, kdy dva dřevorubci, Jakub Opelt a Václav Burgr z Buštěhradu nedaleko Vrapic, v místě, kde se Na Stařinách říkalo, přišli na krtinu, kde byla vyryta černá hmota. Tuto odnesli kováři Vorlovi do Buštěhradu k prozkoumání. Ten ji přiložil na oheň a seznal, že jde opravdu o uhlí. Nález byl oznámen vrchnosti kurfiřta Bavorského Maxmiliána Josefa v Buštěhradě. Byla hned kopána štola sv. Josefa, kde se v délce 180 sáhů našlo ložisko, silné 4,5 stopy. Dále byla kopána štola Amálie, nedaleko vrapického kostela a dvě těžní jámy, mezi vrapickou kolonií a dolem Ludvík. Okolo roku 1775 hledala kladenská vrchnost uhlí na sedmi místech v okolí, ale marně. Pak se do hledání pustil Václav Černý z Buštěhradu. Tento Černý se společností 12 osob hledal uhlí od roku 1803 a v letech 1813 až 1828 založili důl Ludvík a důl Kateřina. Nález uhlí ovlivnil celé okolí Kladna. Obec Stehelčeves měla v roce 1807 37 čísel popisných, ale s rozvojem hornictví se začala rozvíjet i ona. V roce 1849 to již bylo 57 čísel popisných, v roce 1893 již 89 domů a v roce 1910 již 110 domů s počtem obyvatel 1196. V roce 1930 stálo v obci 170 domů a v nich žilo 1013 obyvatel“⁶². Z těchto čísel je patrný vliv nálezů uhlí na rozvoj života v obci Stehelčeves. K 1. 1. 2013 má obec Stehelčeves 277 domů a 708 obyvatel.

⁶¹ *Obec Stehelčeves* [online]. [cit. 2014-01-10]. Dostupné na [www: <http://www.obecstehelceves.cz/historie/>](http://www.obecstehelceves.cz/historie/)

⁶² Tamtéž

„Název Stehelčeves vznikl pravděpodobně z původního názvu Stehelíkova ves. Během doby se název obce měnil. V průběhu času to byla Stelčeves, Stelčoves a až zákonem ze 14. dubna 1920 se jméno obce vrátilo k původní Stehelčevsi“⁶³.

8.2 Popis obce

Obec Stehelčeves se nachází západně od Prahy, cca 10 km od letiště Václava Havla a cca 6 km od středu Kladna v nadmořské výšce 270 – 300 m. n. m. Výměra katastru obce činí 498 ha a v obci žije k 1. 1. 2013 celkem 708 občanů⁶⁴.

Obec je vybavena el. energií, plynovodem, vodovodem, splaškovou a dešťovou kanalizací. V obci je mateřská škola, základní škola pro první stupeň, školní jídelna, pošta, restaurace, dva obchody se smíšeným zbožím, požární zbrojnice, fotbalové hřiště, knihovna a kulturní dům. Obec má zřízenou obecní policii.

Do roku 1990 byla obec Stehelčeves obcí střediskovou, pod ní spadaly obce Zájezd a Libochovičky, které se ovšem na podzim 1990 osamostatnily. Po roce 1990 se obec díky své poloze blízko Prahy dost intenzivně rozvíjela, probíhala a probíhá zde výstavba nových domů, z původních 500 obyvatel se předpokládá v horizontu několika let nárůst na 900 – 1000 obyvatel. Současný územní plán obce již nepřipouští další rozšiřování a výstavbu v obci, protože současná kapacita vybavenosti je plně vyčerpána, jedná se hlavně o kapacitu mateřské školy a základní školy. Rozpočet obce se pohybuje ve výši 8 - 10 mil. Kč.

8.3 Historie voleb do zastupitelstva obce po roce 1989

Úvodem je nutno připomenout, že volby i v obci Stehelčeves nebyly až do roku 1990 demokratické, volili se členové jedné kandidátky. 23. ledna 1990 byl Federálním shromážděním Československé socialistické republiky přijat ústavní zákon o odvolávání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů, jehož účinnost končila 31. 3. 1990⁶⁵. Tento zákon byl nazýván taktéž jako zákon kooptační. V obci Stehelčeves členové tehdejšího Občanského fóra vstoupili do jednání s vedením Místního národního výboru (MNV) a na základě mnoha jednání u tzv. „kulatého stolu“ došlo v souladu s výše uvedeným zákonem k obměně poslanců plenárního zasedání

⁶³ POBRĚSLOVÁ Iveta, J. ŠTANCOVÁ, Š. HOLEČKOVÁ a P. POBRĚSLO. *690 let obce Stehelčeves*. Kladno: A centrum Kladno s.r.o., 2006.

⁶⁴ Srov. *Obec Stehelčeves* [online]. [cit. 2014-01-10]. Dostupné na [www: <http://www.obcesthelceves.cz/obecni-urad/zakladni-informace/>](http://www.obcesthelceves.cz/obecni-urad/zakladni-informace/)

⁶⁵ Zákon 14/1990 Sb., o odvolávání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů

MNV a k obměně samotného vedení MNV včetně předsedy MNV. Tímto aktem došlo již před prvními svobodnými volbami v roce 1990 k vyrovnání politických sil ve vedení obce. Jak jsem zmiňoval výše, v této době byla obec Stehelčevy obcí střediskovou, tedy samozřejmě ve vedení MNV byli i zástupci obcí Zájezd a Libochovičky. Před volbami do zastupitelstva obce na podzim 1990 se tyto dvě obce osamostatnily a volby v roce 1990 již v nich probíhaly samostatně.

Ve volbách v roce 1990 v obci kandidovali zástupci Občanského fóra, Komunistické strany Československa a Strany zelených⁶⁶.

Ve volbách v roce 1994 kandidovali zástupci Komunistické strany Čech a Moravy a sdružení kandidátů Občanské demokratické strany a nezávislých kandidátů. V roce 1998 kandidovali zástupci dvou sdružení nezávislých kandidátů, v roce 2002 opět kandidáti Komunistické strany Čech a Moravy, kandidáti Pravicově smýšlejících občanů Stehelčevsi a jeden nezávislý kandidát. Od roku 2006 se již v obci neobjevují kandidátní listiny politických stran, ale pouze sdružení občanů. V roce 2006 to jsou: Sdružení občanů Stehelčevse, Za životní prostředí Stehelčevsi a Za rozvoj obce Stehelčevy, v roce 2010 to jsou: Nezávislí, Za životní prostředí Stehelčevsi a Za rozvoj obce Stehelčevy⁶⁷.

Tabulka č. 2 – Účast voličů ve volbách do zastupitelstva obce⁶⁸

Rok voleb	Volební účast v ČR (%)	Volební účast ve Stehelčevsi (%)
1990	73,90	85,56
1994	62,26	66,67
1998	46,72	61,93
2002	45,51	63,51
2006	46,38	61,16
2010	48,50	55,33

Z výše uvedené tabulky je patrné, že voliči ve Stehelčevsi mají vyšší zájem o volby do zastupitelstva obce, než je celorepublikový průměr, přesto u posledních voleb v roce 2010 se volební účast snížila. Vyšší zájem je pravděpodobně způsoben tím, že na malé obci voliči své kandidáty dobře osobně znají, na rozdíl od větších měst a věří tomu, že jako členové zastupitelstva budou přímo ovlivňovat jejich život. Pokles volební účasti

⁶⁶ Dle informací starostky obce Stehelčevy

⁶⁷ Srov. *Volby* [online]. [cit. 2014-01-10]. Dostupné na [www: <http://www.volby.cz/>](http://www.volby.cz/)

⁶⁸ Zdroj *Volby* [online]. [cit. 2014-01-10]. Dostupné na [www: <http://www.volby.cz/>](http://www.volby.cz/) a kronika obce Stehelčevy

v roce 2010 příkládám tomu, že se zvýšil počet občanů obce a tím i voličů o nově přistěhované, kteří nemají takový zájem o místní dění. Přitom početně je účast voličů ve volbách od roku 1994 relativně stejná, pohybuje se v rozmezí 244 – 296 voličů.

Taktéž je vysoký zájem o členství v okrskové volební komisi, jednotlivá kandidující sdružení nominují své zástupce do okrskové volební komise a nikdy nebyl problém s naplněním počtů členů okrskové volební komise.

V obci Stehelčeves, stejně jako v jiných malých obcích v posledních letech sdružení občanů vytlačila z kandidátních listin velké politické strany a na komunální úrovni spolu dobře spolupracují i členové pravicových a levicových politických stran.

8.4 Zastupitelstvo obce, zaměstnanci obce

Od roku 1990 je počet členů zastupitelstva obce stanoven na sedm a od té doby se neměnil. Taktéž od roku 1990 se volí starosta a jeden místopředseda, s výjimkou krátkého období v roce 2007, kdy byli zvoleni dva místopředsedové z důvodu vážné nemoci starostky, která nemohla vykonávat svoji funkci. Členové zastupitelstva obce spolu dobře spolupracují a odstoupení člena zastupitelstva obce během funkčního období je spíše výjimečné.

V současné době má obecní úřad celkem devět zaměstnanců, a to hlavní účetní, účetní, čtyři strážníky obecní policie a tři zaměstnance na úklid obce a pomocné práce. Poslední tři zaměstnanci jsou místní občané evidovaní na Úřadu práce a Úřad práce částečně přispívá na mzdu těchto zaměstnanců.

Jednání zastupitelstva obce se konají pravidelně jednou za měsíc, vždy třetí středu v měsíci. Dva dny před jednáním zastupitelstva obce se koná tzv. „porada zastupitelů“, kde jsou členové zastupitelstva obce seznámeni s body, které se budou projednávat na jednání zastupitelstva obce. Tato porada je neveřejná. Osobně nemám k této praktice vyhraněný názor, na jednu stranu je dobré, že se na poradě dopodrobna proberou a prodiskutují jednotlivé body, zastupitelé obce si vysvětlí své názory a postoje, na druhou stranu jsou o tuto diskuzi ošizeni občané, kteří se případně zúčastní jednání zastupitelstva obce, a tedy nepoznají postoje jednotlivých zastupitelů obce. Dle mého názoru se ovšem jedná o jakési „obcházení zákona“⁶⁹.

⁶⁹ Jak bylo uvedeno v kapitole 8.1.5

8.5 Příspěvková organizace – ZŠ a MŠ Stehelčeves

Po roce 1990 se rozhodovalo, zda se místní mateřská škola a základní škola zruší či zachová, protože náklady na provoz těchto zařízení byly značné a kapacita zařízení nebyla naplněna. Zastupitelstvo obce Stehelčeves v té době na rozdíl od mnoha okolních obcí rozhodlo o zachování obou zařízení. Nyní se ukazuje, že to bylo rozhodnutí správné, protože obce, které tato svá zařízení zrušily, již většinou nejsou schopny jejich činnost obnovit a mají značné problémy s umístěním dětí ze své obce do jiných škol. V současnosti je zřízena jedna příspěvková organizace s názvem „Základní a mateřská škola Stehelčeves“. Mateřská škola má dvě třídy ve Stehelčevsi a jednu třídu v odloučeném pracovišti ve vedlejší obci Dřetovice. Základní škola je pouze pro první stupeň základního vzdělávání, tedy 1 – 5 ročník. Součástí příspěvkové organizace je i školní kuchyně. Obec Stehelčeves přispívá na provoz příspěvkové organizace ročně částkou cca 700 tis. Kč.

8.6 Obecní policie

O zřízení obecní policie rozhodlo zastupitelstvo obce v prosinci roku 2007, protože v obci se začala rozšiřovat drobná kriminalita, Policie ČR nebyla schopna svými kapacitami naplňovat potřeby obce a spolupráci s jinou obecní či městskou policií se nepodařilo dohodnout. Obecní policie začala pracovat v dubnu 2008 a během léta téhož roku se podařilo naplnit plánovaný počet čtyř strážníků. V současnosti sestává obecní policie ze čtyř strážníků, kteří slouží ve dvojicích 12 hodin denně. Obec Stehelčeves má uzavřeny veřejnoprávní smlouvy o výkonu činnosti obecní policie i na území jiných obcí celkem s dvanácti dalšími obcemi. Hlavní činností obecní policie je zajišťování veřejného pořádku. Od doby, kdy vznikla obecní policie, se omezila drobná kriminalita a výtržnictví v obcích a daří se řešit problémy, které neřeší Policie ČR, např. likvidace vraků vozidel, pravidelná kontrola míst, kde vznikají černé skládky apod. Činnost obecní policie je pozitivně vnímána i starosty obcí, kde obecní policie působí. Náklady na činnost obecní policie jsou vysoké, ročně se jedná o částku cca 2 mil. Kč, oproti tomu výnosy z okolních obcí na základě veřejnoprávních smluv a výnosy z pokut činí cca 1,6 mil. Kč. Objem nezaplacených pokut byl vysoký, jejich vymahatelnost obtížná, ale v poslední době se podařilo objem nezaplacených pokut značně snížit díky spolupráci s Celní správou, kdy Celní úřad pro Středočeský kraj začal pro obecní policii nezaplacené pokuty vymáhat.

8.7 Zajišťované služby

Mimo výše uvedených služeb zajišťuje obec pro své občany i další služby. Jedná se mimo jiné o likvidaci komunálního, velkoobjemového, nebezpečného a také elektroodpadu. Před třemi lety obec rozšířila služby v této oblasti o možnost pravidelného odvozu bioodpadu z jednotlivých nemovitostí prostřednictvím odpadních nádob o velikosti 120 a 240 litrů. V zimních měsících je zajišťována údržba místních komunikací traktorem s radlicí prostřednictvím místního podnikatele a po obci jsou rozmístěny nádoby s posypem. Obec se podílí finančně na zajištění dopravní obslužnosti na trati Dřetovice – Kladno. Nejsm přesvědčen o tom, že je správné, aby se obce podílely na dotování ztrátovosti jednotlivých spojů, ale postoj dopravců je takový, že pokud se obec nebude finančně podílet, tak projíždějící autobusy nebudou v obci zastavovat.

Před dvěma lety se podařilo ve většině obce vybudovat splaškovou kanalizaci, jejíž neexistence byl velmi ožehavý problém, protože naprostá většina domů měla pouze septik s přepadem do dešťové kanalizace a docházelo ke značnému znečištění Dřetovického potoka, jenž obcí protéká. Tato finančně nákladná akce byla realizována za dotační pomoci Ministerstva zemědělství a Středočeského kraje.

Občané obce mají možnost na obecním úřadě využívat službu Czech point, je zde i možnost kopírování či tisku dokumentů.

8.8 Informování veřejnosti

Informování veřejnosti o dění v obci je základem pro participaci občanů na dění v obci. Proto je informovanosti občanů přikládán velký význam. Občané jsou informováni prostřednictvím pevné úřední desky v centru obce a elektronické úřední desky, kde jsou zveřejňovány povinné informace. Obec i škola mají zřízeny webové stránky. V obci je instalován místní rozhlas, prostřednictvím kterého jsou občané informováni o aktuálních informacích. Vzhledem ke stížnostem na kvalitu slyšitelnosti informací z místního rozhlasu mají občané od loňského roku možnost objednat si bezplatnou službu zasílání aktuálních informací formou SMS. Prvotní obava, že občané nebudou chtít sdělit své telefonní číslo, se nepotvrdila, v současnosti tuto službu využívá okolo 300 obyvatel. Dalším zdrojem informací je tištěný Stehelčevský zpravodaj, který je vydáván měsíčně a je distribuován do všech domácností. V tomto zpravodaji jsou mimo jiné zveřejňovány i usnesení z jednání zastupitelstva obce.

8.9 Členství obce

Obec Stehelčeves byla členem tří dobrovolných svazků obcí (DSO), v současné době je členem dvou DSO.

DSO STE-LI byl založen v roce 1999 čtyřmi obcemi (Stehelčeves, Dřetovice, Zájezd a Libochovičky). Cílem tohoto DSO bylo zajistit plynofikaci členských obcí, protože kvalita ovzduší převážně v zimních měsících byla velice špatná díky možnosti vytápění pouze lokálními zdroji. Za pomoci dotace ze SFŽP byl tento cíl úspěšně splněn a v roce 2001 byly všechny obce plynofikovány. V roce 2012 DSO prodal svůj majetek – plynovody – společnosti RWE a v loňském roce členské obce odsouhlasily ukončení činnosti tohoto DSO a svazek je nyní likvidován.

DSO Mikroregion údolí Lidického potoka byl založen v roce 2001 a nyní sdružuje deset obcí Kladenska. Obec Stehelčeves se stala členem tohoto DSO v roce 2008. Cílem DSO je celkový rozvoj mikroregionu. DSO je činný hlavně díky předsedkyni svazku a tajemníkovi svazku. DSO spolupracuje s letištěm Václava Havla v Praze, v loňském roce DSO získal od letiště příspěvek na zlepšení životního prostředí v jednotlivých obcích v celkové výši 3 miliony Kč. Mimo jiné se podařilo DSO vybudovat za pomoci dotace cyklostezku spojující několik členských obcí.

Obec Stehelčeves je také členem Svazu měst a obcí a členem Sdružení místních samospráv.

Od roku 2012 je obec členem Místní akční skupiny Přemyslovské střední Čechy.

8.10 Hospodaření obce

Obec má vytvořen rozpočtový výhled na období pěti let, který je každoročně aktualizován. Mimo to je vytvářen rozpočet obce na následující rok. Pro rok 2014 je schválen vyrovnaný rozpočet ve výši 9,385 milionu Kč⁷⁰.

Hlavním zdrojem příjmů obce jsou daňové příjmy, hlavně daň z přidané hodnoty, daň z příjmu právnických osob a daň z příjmu fyzických osob. Příjmy z vlastní činnosti jsou tvořeny hlavně platbami obcí za činnost obecní policie na jejich území, příjmy z pronájmu nebytových prostor a příjmy z pokut uložených obecní policií.

Nezanedbatelnou částí příjmů jsou i místní poplatky. Obec vybírá „místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění využívání a odstraňování

⁷⁰ Dle sdělení pracovnice OÚ Stehelčeves

komunálních odpadů⁷¹ a dále „místní poplatek ze psů“ a „místní poplatek za užívání veřejného prostranství“⁷². Příjmy z těchto poplatků činí cca 0,5 milionu Kč ročně⁷³.

Nejvyšší výdaje obce tvoří výdaje na činnost místní správy, výdaje na činnost příspěvkové organizace Základní škola a mateřská škola, výdaje na sběr a odvoz odpadů a výdaje na činnost obecní policie⁷⁴.

Koncem roku 2011 se obec dostala do finanční tísně, protože uhradila veškeré faktury za výstavbu splaškové kanalizace, ale v té době ještě neobdržela v plné výši příslibenou dotaci na tuto investiční akci. Nedostatek finančních prostředků byl překlenut úvěrem od České spořitelny ve výši 2 miliony Kč. V současné době je většina úvěru splacena a obec disponuje finanční hotovostí cca 5 milionů Kč. Žádné další úvěry či půjčky obec nemá.

Průběžně se obec snaží získávat různé dotace dle vypsání dotačních titulů, úspěšnost získání finančních prostředků tímto způsobem je vcelku úspěšná. V roce 2014 bude obec podávat žádost o dotaci například na projekt „Nákup čerpadla pro napouštění hasičské nádrže“ ze Středočeského Fondu rozvoje podpory dobrovolných hasičů a složek IZS, na projekt „Stavební úpravy a půdní vestavba budovy mateřské a základní školy Stehelčeves“ ze Středočeského Fondu rozvoje obcí a měst a na projekt „Nákup dataprojektoru a promítacího plátna“ ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek – podpora obecních knihoven⁷⁵. Stávající dotační politika, kdy jsou vypisována značná množství malých dotačních titulů a obce žádají o dotace prakticky na cokoli, je nevyhovující a nesprávná. Pokud by finance, které jsou určeny na tyto dotační tituly, obce obdržely přímo, např. dle počtu obyvatel, mohly by obce efektivněji tyto prostředky vynaložit.

Kontrolu hospodaření obce průběžně provádí finanční výbor a přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok provádí Krajský úřad Středočeského kraje.

8.11 Investice obce

Obec Stehelčeves v uplynulých letech zrealizovala řadu větších investičních akcí. Mezi nejvýznamnější se řadí odkanalizování cca 90 % nemovitostí v obci. Tato stavba měla několikaletou přípravu a po vydání stavebního povolení v roce 2009 se podařilo získat

⁷¹ Viz. Obecně závazná vyhláška obce Stehelčeves č. 1/2012

⁷² Viz. Obecně závazná vyhláška obce Stehelčeves č. 2/2012

⁷³ Dle sdělení pracovníce OÚ Stehelčeves

⁷⁴ Návrh rozpočtu obce Stehelčeves – materiál na jednání zastupitelstva obce Stehelčeves

⁷⁵ Dle sdělení starostky obce Stehelčeves

dotaci pro první etapu této stavby od Ministerstva zemědělství ve výši 60% a od Středočeského kraje ve výši 20% oprávněných nákladů. Tato první etapa byla vybudována a zkolaudována v roce 2010. Mezitím se podařilo získat dotaci na druhou etapu výstavby od Ministerstva zemědělství ve výši 80% oprávněných nákladů. Po ukončení první etapy stavby plynule navázala výstavba druhé etapy, která byla dokončena a zkolaudována v roce 2011. Investiční náklady na tyto dvě akce činily cca 40 milionů Kč. Těmito dvěma etapami byla odkanalizována veškerá původní zástavba v obci a nebyly ještě odkanalizovány dvě lokality v obci, kde proběhla výstavba domů po roce 1995. V těchto lokalitách již mají nové domy nepropustné jímky, které jsou pravidelně vyváženy. V roce 2012 byla vybudována splašková kanalizace v jedné z těchto lokalit bez dotační pomoci s přispěním místního developera. Další velkou investiční akcí byla akce rekonstrukce a nástavby obecního úřadu. V rámci této akce byla provedena rekonstrukce budovy obecního úřadu, která je přes sto let stará a zároveň v nevyužívaném půdním prostoru vybudování obytných místností. Tato investiční akce byla dokončena v roce 2012, celkové náklady byly ve výši cca 5 milionů Kč a na tuto akci byla poskytnuta dotace Středočeského kraje ve výši 95% oprávněných nákladů. Při vyhodnocení této dotace bylo poskytovatelem dotace konstatováno, že nebyly splněny podmínky poskytnutí dotace, protože obec po ukončení akce nezajistila slavnostní předání stavby za přítomnosti zástupců Středočeského kraje. Tento nedostatek byl tedy ihned napraven, bylo naplánováno slavnostní předání stavby a pozvání zástupci Středočeského kraje. Po ukončení slavnostního předání stavby bylo konstatováno, že podmínky poskytnutí dotace byly splněny a dotace byla poté poskytnuta v plné výši.

8.12 Zvláštní orgány obce

Starostka obce ustanovila povodňovou komisi a komisi pro projednávání přestupků. Povodňová komise obce prakticky nepracuje, nevyvíjí vcelku žádnou činnost.

Komise pro projednávání přestupků fungovala v obci dva roky, do roku 2012. Tato komise jedná a rozhoduje v tříčlenném složení vždy za předsednictví osoby s právnickým vzděláním nebo se zvláštní odbornou způsobilostí pro projednávání přestupků⁷⁶. Komisi předsedal člověk v důchodovém věku s právnickým vzděláním, který tuto činnost vykonával bez požadavku na vysokou finanční odměnu, spíše tedy

⁷⁶ § 53 odst. 3 zákona 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích

proto, aby se cítil užitečný. Bohužel předseda komise zemřel a již se nepodařilo zajistit jiného předsedu, který by splňoval kvalifikační předpoklady zákona o přestupcích.

8.13 Spolky v obci

V obci je několik spolků, které se projevují více či méně aktivně. Mezi nejaktivnější patří „Sbor dobrovolných hasičů“ a fotbalový klub „SK Stehelčeves“.

Sbor dobrovolných hasičů (SDH) byl v obci založen v roce 1885 a bez přerušení vyvíjí činnost dodnes. SDH je v současné době nejaktivnější spolek v obci. Obec vlastní požární zbrojnici, kterou členové SDH využívají, SDH má k dispozici v současné době tři hasičská vozidla a spravuje požární nádrž v centru obce. Vedle své hlavní náplně se jeho členové od roku 1998 plně věnují práci s mládeží. Děti jsou rozděleny do třech oddílů: Dráčata pro děti ve věku 3 – 5 let, Soptíci pro děti ve věku 5 – 7 let a Dobráci pro děti ve věku 7 – 15 let. Děti se pravidelně schází a účastní se mnoha soutěží v hasičském sportu po celém okrese⁷⁷.

Fotbalový klub SK Stehelčeves (SK) je také aktivním spolkem v obci. První fotbalový oddíl v obci vznikl v roce 1922 a přes měnící se názvy setrval v obci dodnes. SK vlastní fotbalové hřiště na pokraji obce a taktéž mimo fotbalové soutěže se věnuje práci s mládeží⁷⁸.

Oba spolky jsou finančně podporovány ze strany obce.

9 VÝZKUM MEZI STAROSTY A OBČANY

Cílem praktické části práce je pomocí rozhovorů specifikovat zásadní problémy a témata, s kterými nejsou spokojeni starostové malých obcí, u vybraného problému stanovit základní hypotézy výzkumu, formou dotazníkového šetření ověřit či vyvrátit dané hypotézy a poté zjistit taktéž formou dotazníkového šetření pohled občanů na stanovené hypotézy výzkumu. Výzkum proběhl v období od listopadu 2013 do března 2014.

Na základě svých znalostí a zkušeností jsem stanovil 5 základních problematických témat, a to:

1/ Nedostatek finančních prostředků pro činnost a rozvoj obce.

⁷⁷ Srov. *SDH Stehelčeves* [online]. [cit. 2014-01-12]. Dostupné na [www: <http://www.sdhstehelceves.wbs.cz/Kolektiv-mladych-hasicu.html>](http://www.sdhstehelceves.wbs.cz/Kolektiv-mladych-hasicu.html)

⁷⁸ Srov. *SK Stehelčeves* [online]. [cit. 2014-01-12]. Dostupné na [www: <http://skstehelceves.webnode.cz/o-nas/>](http://skstehelceves.webnode.cz/o-nas/)

2/ Složitost systému pro získávání dotací.

3/ Nezájem občanů o dění v obci.

4/ Problematické soužití starousedlíků a nově přistěhovaných občanů.

5/ Zbytečná administrativa, netečnost orgánů kraje a ORP.

Provedl jsem polostrukturované rozhovory celkem s osmi starosty či místostarosty okolních obcí a z výsledků rozhovorů vyplynulo, že starosty nejvíce trápí naprostý nezájem občanů o dění v obci a o její další rozvoj.

Cílem dalšího výzkumu bylo zjistit, proč se občané aktivněji nezapojují do dění v obci, proč je participace občanů na činnosti veřejné správy nízká. Cíl dalšího výzkumu byl rozdělen na tyto podcíle:

1/ Jsou občané obcí dostatečně informováni o dění v obci?

2/ Jakým způsobem jsou občané obcí informováni o dění v obci?

3/ Čím je způsoben nezájem občanů o dění v obci?

Mezi hlavním cílem a podcíly 1-2 existuje korelace, protože participace občanů na činnosti veřejné správy je závislá na informovanosti občanů.

Pro další výzkum nezájmu občanů o dění v obci a o její další rozvoj si budeme ověřovat následující hypotézy:

- Neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru (pocitu) na problematiku informovanosti o dění v obci a o plánovaných investičních akcích.
- Neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru (pocitu) na to, že občané obcí mají zájem o dění v obci, pouze pokud se jedná o jejich osobní zájem.
- Neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru (pocitu) na to, že nezájem občanů o dění v obci je způsoben znechucením celkovou situací ve státě a ve světě.
- Neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru (pocitu) na to, že občané obcí nepoužívají své domy pouze jako „noclehárny“.

Tyto hypotézy jsem stanovil na základě informací získaných při rozhovorech se starosty a na základě svých zkušeností s prací zastupitele obce a dané hypotézy budou ověřovány formou empirického výzkumu.

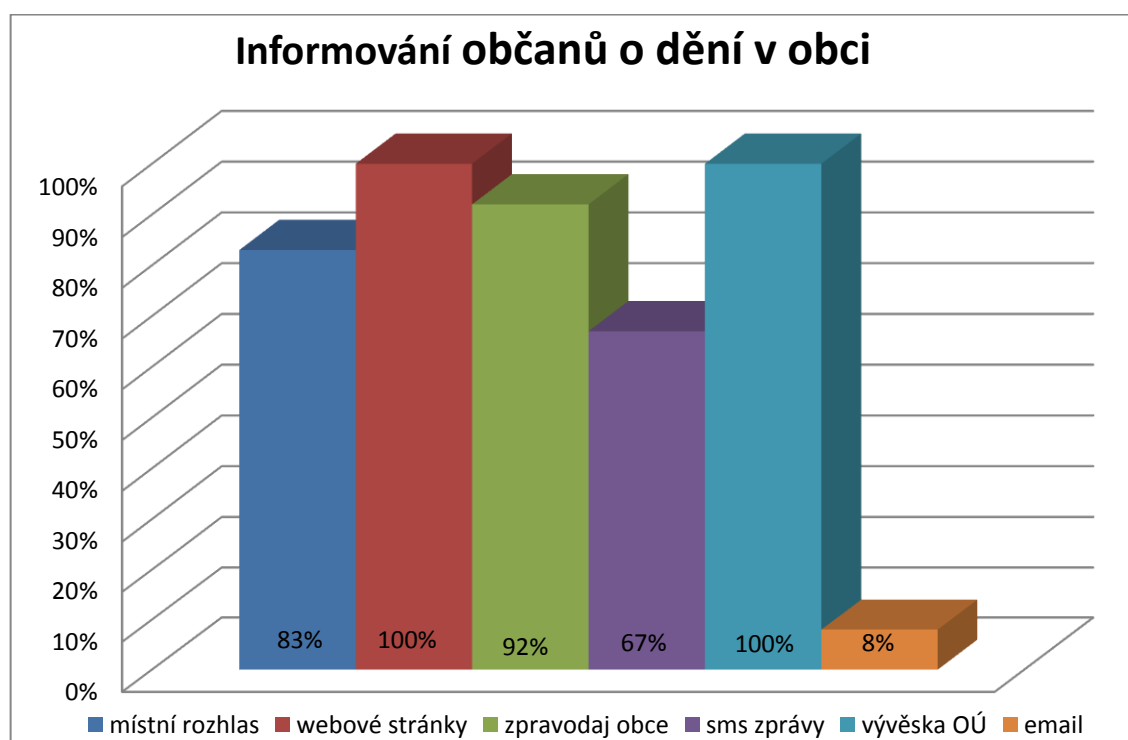
9.1 Dotazníkové šetření mezi starosty

Po sestavení dotazníku pro starosty byl tento konzultován se starostkou obce Stehelčevy v rámci předvýzkumu, aby byly nejasné a nepřesné otázky opraveny. Dotazník obsahoval sedm uzavřených otázek a dvě otevřené otázky. Dotazník přikládám v příloze této práce. Celkem byl dotazník rozeslán elektronicky 15 starostům a místostarostům okolních obcí se žádostí o jeho vyplnění a navrácení zpět.

Zpět se vrátilo 12 vyplněných dotazníků, tedy 80 %. Toto množství tázaných samozřejmě nemůže přesně vyjádřit celkový stav ve společnosti, spíše ukazuje na stav ve vzorku obcí.

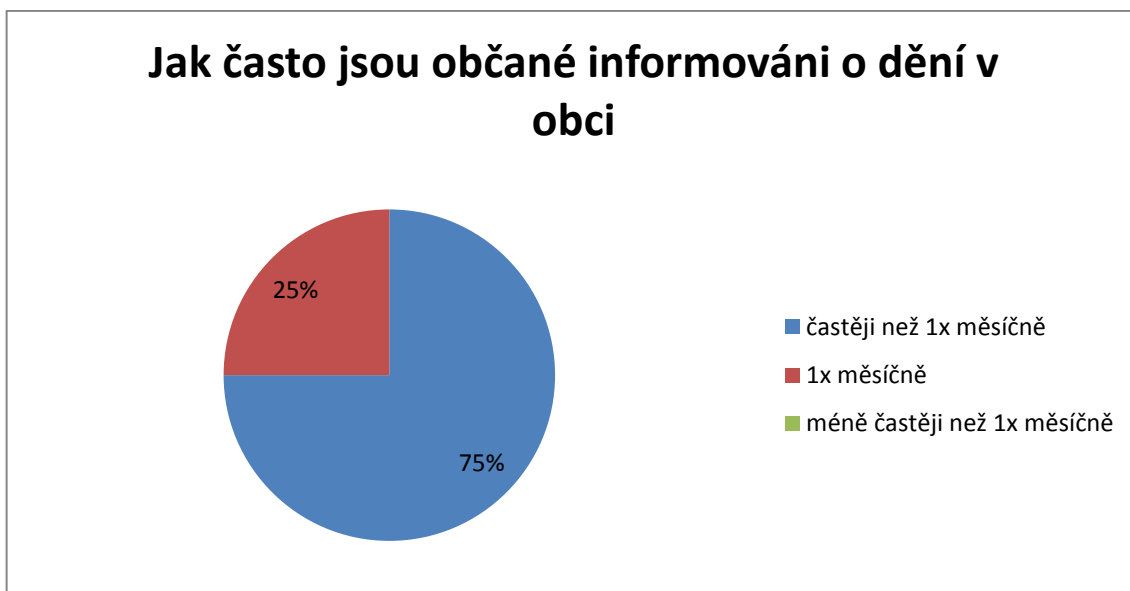
Na první otázku „Jak informujete občany o dění v obci?“ deset starostů, tedy 83 % odpovědělo prostřednictvím místního rozhlasu, dvanáct starostů, tedy 100 % prostřednictvím webových stránek obce, jedenáct starostů, tedy 92 % prostřednictvím zpravodaje obce, osm starostů, tedy 67 % prostřednictvím SMS zpráv, dvanáct starostů, tedy 100 % prostřednictvím vývěsky OÚ, jeden starosta, tedy 8 % prostřednictvím emailu.

Graf č. 1 – Informování občanů o dění v obci

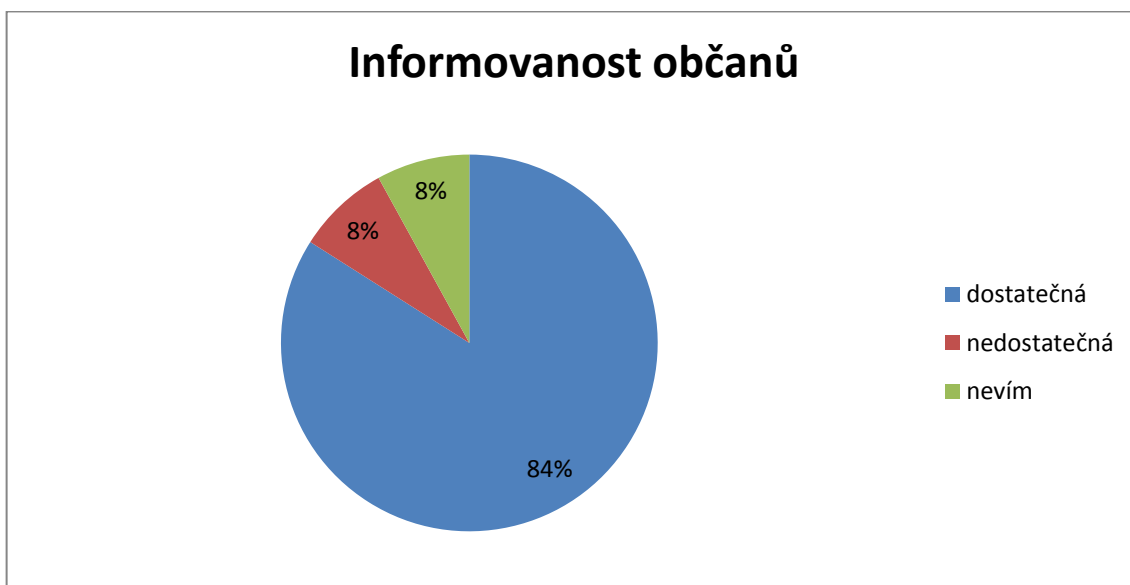
Na druhou otázku „Jak často informujete občany o dění v obci?“ devět starostů (75 %) odpovědělo, že informuje občany častěji než 1x měsíčně a 3 starostové (25 %) odpověděli, že informuje občany 1x měsíčně. Odpověď méně často než 1x měsíčně nezvolil žádný starosta.

Graf č. 2 – Jak často jsou občané informováni o dění v obci

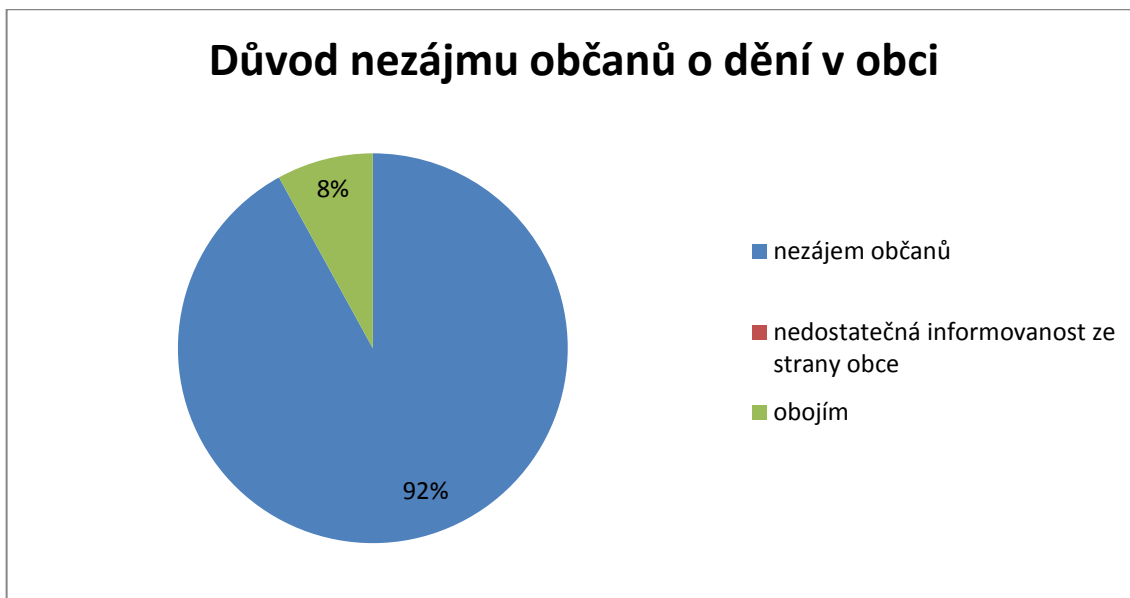
Na třetí otázku „Je tato informovanost dostatečná?“ deset starostů, to představuje 84 % respondentů, odpovědělo, že informovanost je dostatečná, jeden starosta (8 %) odpověděl, že informovanost není dostatečná a jeden starosta, tedy 8 % odpověděl, že neví.

Graf č. 3 – Informovanost občanů

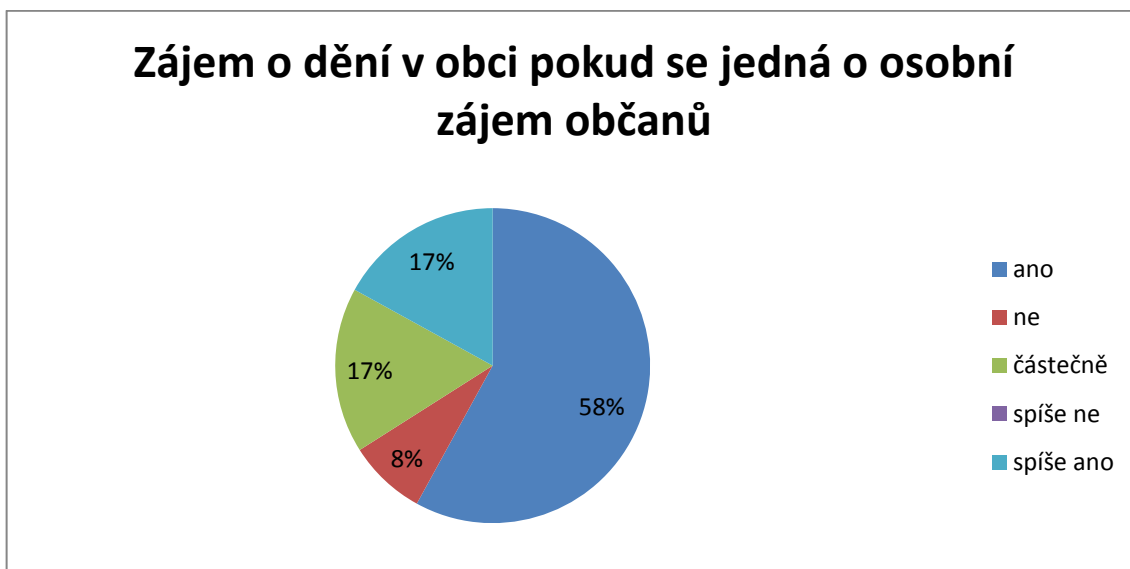
Na čtvrtou otázku „Myslíte si, že nezámek obyčanů o dění v obci je způsoben nezámek obyčanů, či nedostatečnou informovaností ze strany vedení obce či obojím?“ jedenáct starostů, tedy 92 % odpovědělo nezámek obyčanů a jeden starosta odpověděl obojím.

Graf č. 4 – Důvod nezámku obyčanů o dění v obci

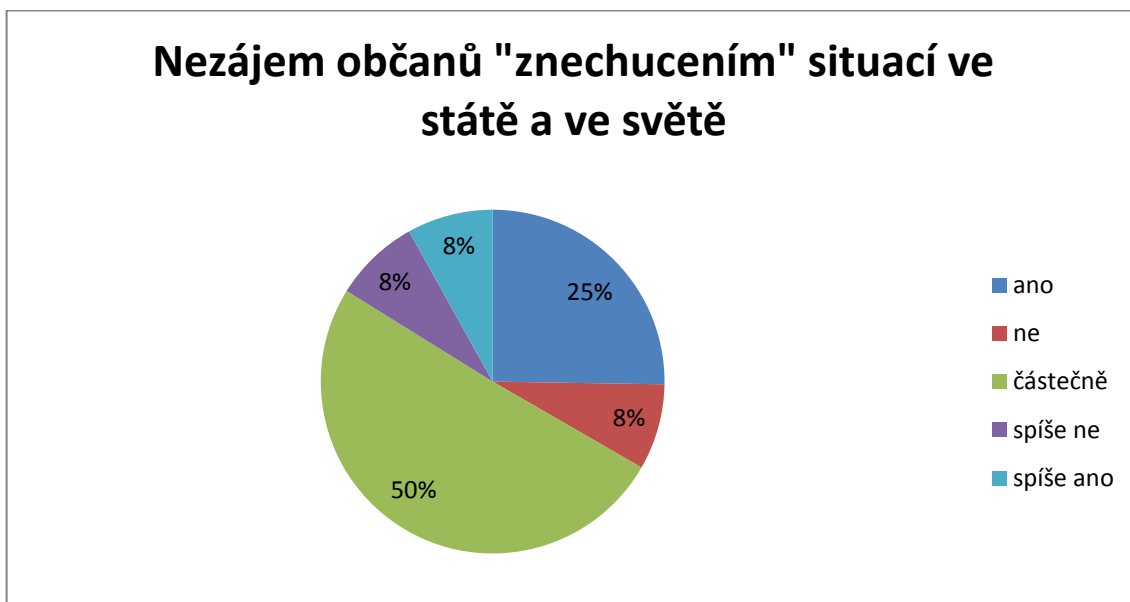
Na pátou otázku „Souhlasíte s tvrzením, že obyčané obcí mají zájem o dění v obci, pouze pokud se jedná o jejich osobní zájem?“ odpovědělo sedm starostů, což je 58 % ano, dva starostové, představující 17 %, odpověděli spíše ano, dva starostové, (17 %) odpověděli částečně a jeden starosta odpověděl ne, to představuje 8 %.

Graf č. 5 – Zájem o dění v obci pokud se jedná o osobní zájem obyčanů

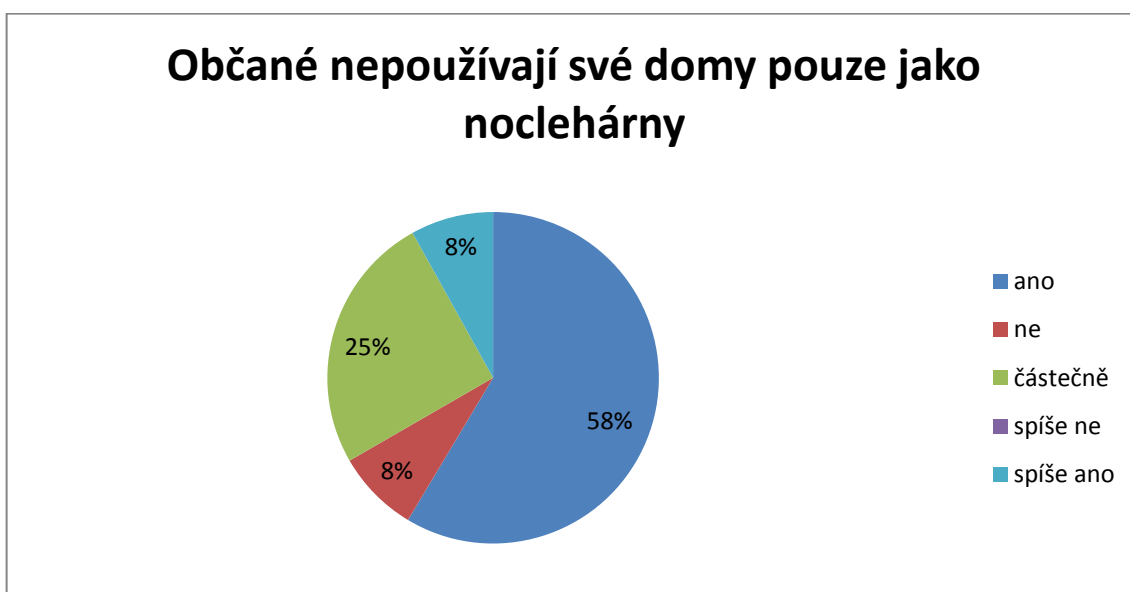
Na šestou otázku „Souhlasíte s tvrzením, že nezájem občanů je způsoben „znehucením“ celkovou situací ve státě a ve světě?“ tři starostové, (25 %) odpověděli ano, jeden starosta, (8 %) odpověděl spíše ano, šest starostů, (50 %) odpovědělo částečně, jeden starosta, (8 %) odpověděl spíše ne a jeden starosta, (8 %) odpověděl ne.

Graf č. 6 – Nezájem občanů „znehucením“ situací ve státě a ve světě

Na sedmou otázku „Souhlasíte s tvrzením, že občané nepoužívají své domy pouze jako noclehárny?“ odpověděl ne jeden starosta, to je 8 %, tři starostové, což je 25 % odpovědělo částečně, jeden starosta odpověděl spíše ano, to představuje 8 % a ano odpovědělo zbývajících sedm starostů, to představuje 58 %.

Graf č. 7 – Občané nepoužívají své domy pouze jako noclehárny

Na osmou otázku „Co si myslíte, že je hlavním důvodem nezájmu občanů o dění v obci a nezájmu o další rozvoj obce?“ odpovědělo osm starostů. Přesný přepis jejich odpovědí je uveden v příloze této práce. V odpovědích převažovalo jako hlavní důvod tohoto stavu „znehucení“ a „otupělost“ z poměrů ve státě a z toho vyplývající strach o svou existenci (celkem ve čtyřech odpovědích), a dále zájem o dění v obci pouze v případě, že se občana věc osobně dotýká, či osobního prospěchu občana (celkem také ve čtyřech odpovědích).

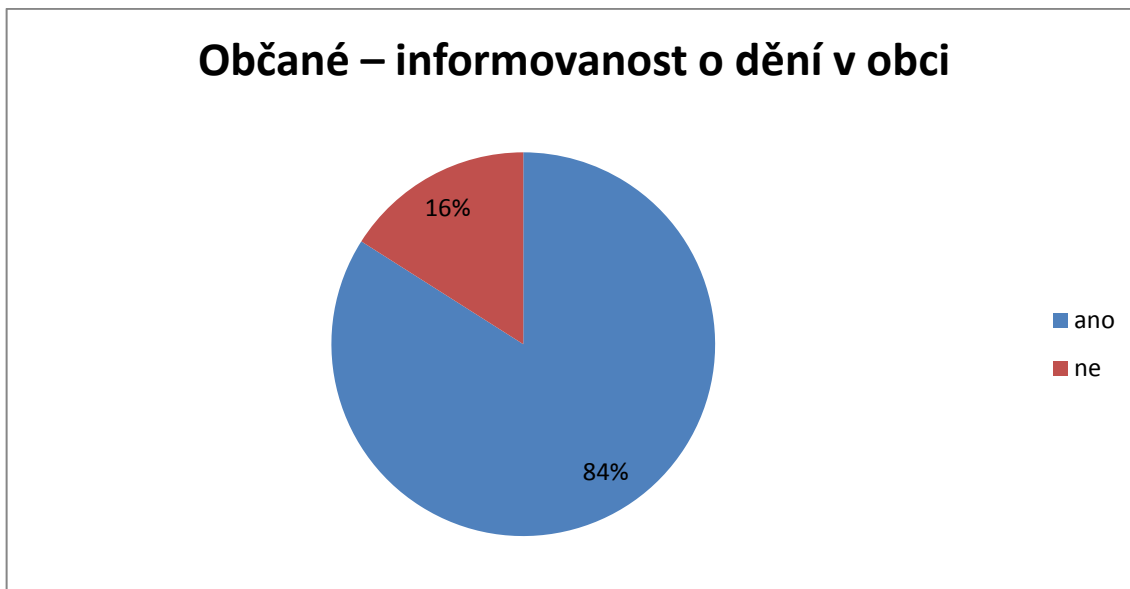
Na devátou otázku „Jaké řešení byste navrhl ke zvýšení zájmu občanů o dění v obci a ke zvýšení zájmu o její další rozvoj?“ odpovědělo sedm starostů. Přesný přepis jejich odpovědí je uveden v příloze této práce. V odpovědích se objevuje názor většího „vtážení“ občanů do dění v obci, větší účasti občanů na akcích pořádaných obcí (celkem ve třech odpovědích), nastavení „normálních“ poměrů v této republice (celkem ve dvou odpovědích) a někteří starostové zastávají názor, že současná situace se nedá ovlivnit a změnit (celkem ve dvou odpovědích).

9.2 Dotazníkové šetření mezi občany

Pro ověření či vyvrácení hypotéz jsem vybral občany obce Stehelčevy. Dodatečně jsem ještě zkoumanou oblast rozšířil i o občany těch okolních obcí, kde byl prováděn výzkum mezi starosty. Po sestavení dotazníku pro občany byl tento opět konzultován se starostkou obce Stehelčevy v rámci předvýzkumu, aby byly nejasné a nepřesné otázky opraveny. Dotazník obsahoval celkem pět uzavřených otázek. Dotazník přikládám v příloze této práce. Část dotazníků jsem distribuoval mezi občany obcí, další část dotazníků jsem předal starostům obcí, kteří zajistili jejich distribuci mezi občany obce. Celkem bylo rozdáno 250 dotazníků. Zpět se jich vrátilo 178 vyplněných, 3 dotazníky byly vyřazeny, protože obsahovaly vulgární odpovědi. Celkem bylo zpracovááno 175 dotazníků, i když ne všechny byly vyplněny v celém rozsahu.

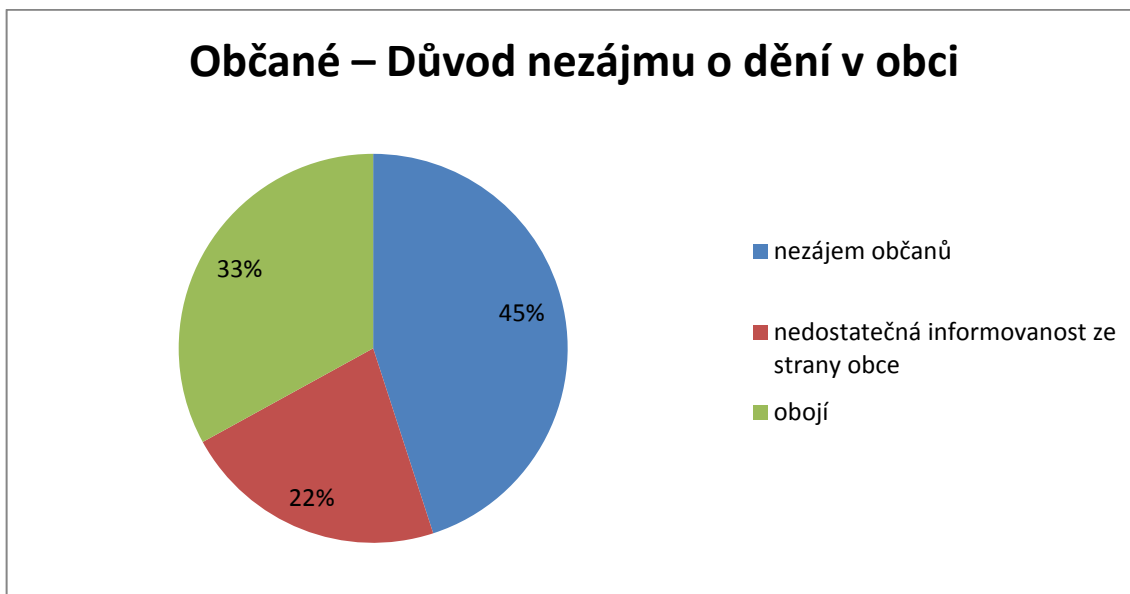
Na první otázku „Máte pocit, že jste dostatečně informováni o dění v obci?“ odpovědělo celkem 175 občanů, z toho 147, (84 %) odpovědělo ano a 28, (16 %) odpovědělo ne. Pod pojmem „dostatečně“ bylo myšleno pravidelně, často, srozumitelně, fundovaně.

Graf č. 8 – Občané – informovanost o dění v obci

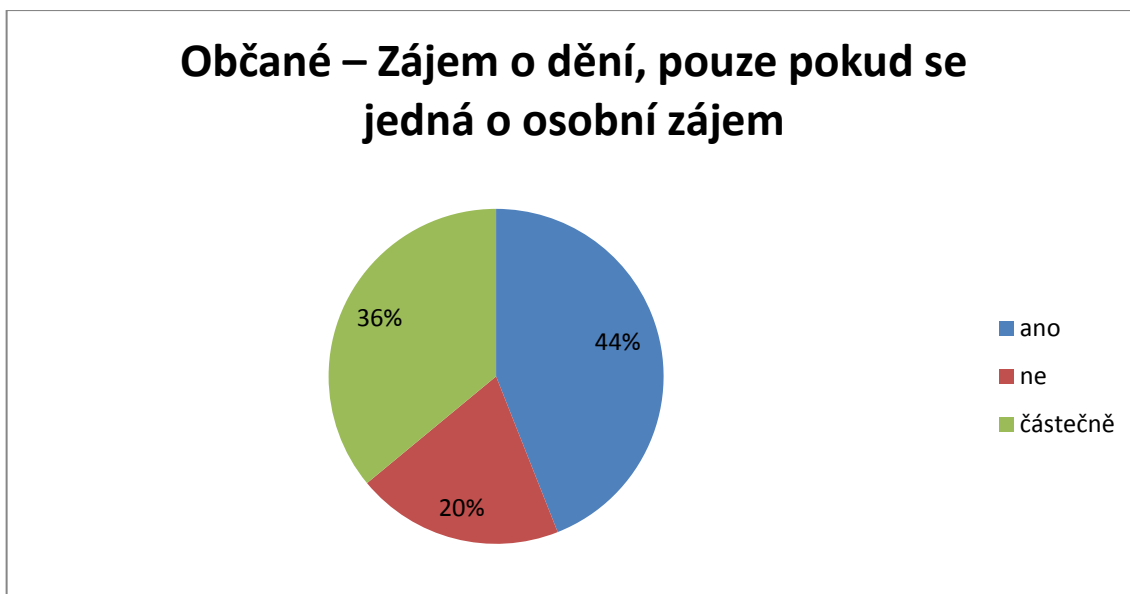
Na druhou otázku „Myslíte si, že nezájem občanů o dění v obci je způsoben nezájmem občanů, či nedostatečnou informovaností ze strany vedení obce či obojím?“ odpovědělo celkem 174 občanů, z toho 78, tedy 45 % odpovědělo nezájmem občanů, 38, tedy 22 % odpovědělo nedostatečnou informovaností ze strany vedení obce a 58, tedy 33 % odpovědělo obojím.

Graf č. 9 – Občané – Důvod nezájmu o dění v obci

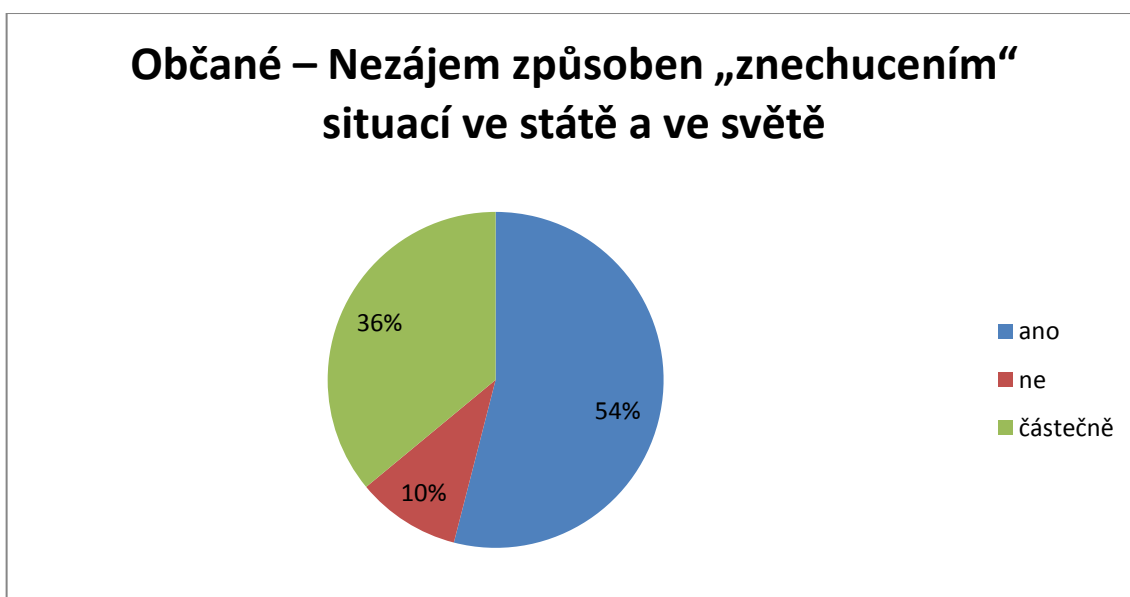
Na třetí otázku „Souhlasíte s tvrzením, že občané obcí mají zájem o dění v obci, pouze pokud se jedná o jejich osobní zájem? odpovědělo celkem 170 občanů, z toho 75 odpovědělo ano, což představuje 44 %, 34 dotázaných, tedy 20 % odpovědělo ne a 61, tedy 36 % odpovědělo částečně.

Graf č. 10 – Občané – Zájem o dění, pouze pokud se jedná o osobní zájem

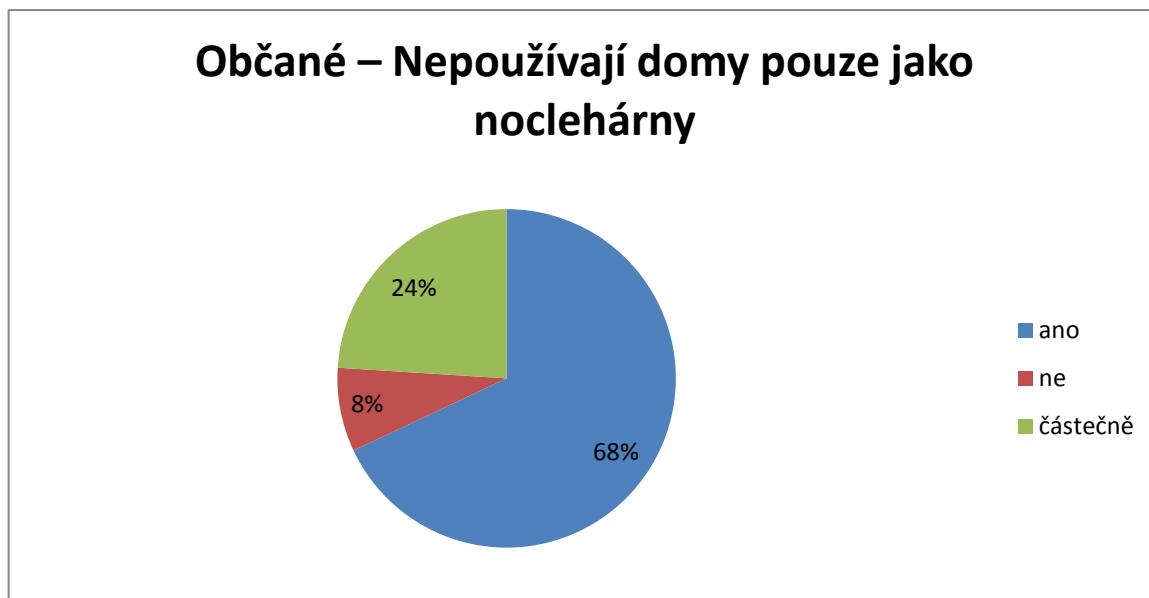
Na čtvrtou otázku „Souhlasíte s tvrzením, že nezájem občanů je způsoben „znehucením“ celkovou situací ve státě a ve světě? se vyjádřilo celkem 175 občanů, z toho 95 odpovědělo ano, což je 54%, 17, tedy 10% odpovědělo ne a zbývajících 63, tedy 36% odpovědělo částečně.

Graf č. 11 – Občané – Nezájem způsoben „znehucením“ situací ve státě a ve světě

Na pátou otázku „Souhlasíte s tvrzením, že občané obcí nepoužívají své domy pouze jako noclehárny? odpovědělo celkem 172 občanů, z toho 14, tedy 8 % odpovědělo ne, 117, tedy 68 % odpovědělo ano a 41, tedy 24 % odpovědělo částečně.

Graf č. 12 – Občané – Nepoužívají domy pouze jako noclehárny

9.3 Ověření pravdivosti hypotéz

První hypotéza předpokládala, že neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru na problematiku informovanosti o dění v obci. Výzkum mezi starosty obcí prokázal, že informovanost občanů je dle starostů obcí na vysoké úrovni, konkrétně se jedná o 100 % u informací o dění v obci. Také se potvrdilo, že se používá několik informačních kanálů pro předání informací občanům. Také při výzkumu mezi občany byla potvrzena spokojenost s informovaností občanů, 84 % občanů je přesvědčeno, že jsou informováni v dostatečné míře. Mohu tedy konstatovat, že první hypotéza nebyla vyvrácena.

Druhá hypotéza předpokládala, že neexistuje rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru, že občané obce mají zájem o dění v obci, pouze pokud se jedná o jejich osobní zájem. Při výzkumu mezi starosty bylo zjištěno, že 58 % starostů s tímto názorem souhlasí výlučně a 25 % souhlasí částečně, pouze 17 % starostů s tímto názorem nesouhlasí. Výzkum mezi občany ukázal, že 44 % s názorem souhlasí výlučně a 36 % občanů souhlasí částečně, pouze 20 % občanů s názorem nesouhlasí. Lze tedy konstatovat, že i druhá hypotéza nebyla výzkumem vyvrácena.

Třetí hypotéza předpokládala, že neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru, že nezájem občanů o dění v obci je způsoben „znehucením“ celkovou situací ve státě a ve světě. Výzkum mezi starosty prokázal, že 25 % starostů s tímto názorem souhlasí výlučně a 58 % starostů s tímto názorem souhlasí částečně, 17 % s tímto názorem nesouhlasí. Ještě výrazněji tento názor potvrdil výzkum mezi občany, kdy 54 % občanů souhlasí výlučně a 36 % souhlasí částečně a pouze 10 % občanů s tímto názorem vyslovilo nesouhlas. Tedy i třetí hypotéza nebyla výzkumem vyvrácena.

Čtvrtá hypotéza předpokládala, že neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obcí v názoru, že občané obcí nepoužívají své domy pouze jako noclehárny. S tímto názorem při výzkumu mezi starosty částečně souhlasilo 42 % starostů a zcela souhlasilo 58 % starostů. Podobně i výzkum mezi občany ukázal, že s tímto názorem jednoznačně většina občanů souhlasí, konkrétně 68 %, 24 % s tímto názorem souhlasilo částečně a pouze 8 % občanů s tímto názorem nesouhlasilo. Nutno tedy konstatovat, že ani tato hypotéza nebyla vyvrácena.

Z výsledku výzkumu vyplývá, že starostové i občané obcí se shodují v důvodech nízké participace občanů na dění a na životě v obci. Z výsledků výzkumu mezi starosty vyplývá, že hlavními důvody nezájmu občanů o dění v obci je „znehucení“ a otupělost občanů s celkovou situací ve státě a ve světě a dále zájem o dění v obci pouze v případě, že se občana věc osobně dotýká. Výzkumem mezi občany obcí se tento názor potvrdil. Samotná malá obec asi nezmění celkovou situací ve státě a ve světě, proto východiskem pro zlepšení této situace je na malé obci větší zapojení občanů do dění v obci. Jak navrhlo šetření mezi starosty obcí, možností většího zapojení občanů do dění v obci je mnoho, jako příklad bych navrhl pořádání většího množství kulturních a společenských akcí, např. výstavy výrobků občanů obce, pořádání různých soutěží, např. soutěž o nejhezčí okno, o nejhezčí předzahrádku, či soutěž pro děti ve sběru tetrapack obalů. Také podpora spolků v obci je pro větší participaci občanů velice důležitá. Další možností je poskytování slev na akce pořádané obcí, např. slevy na plavání, na kulturní akce pořádané obcí, kdy občané pro poskytnutí této slevy musí navštívit obecní úřad a již se zapojují do celkového dění v obci.

Pro zlepšení stávajícího stavu je nutná oboustranná snaha o zlepšení a rozvíjení těchto činností, jak ze strany vedení obcí, kde je nutné, aby představitelé vedení obcí chápali občana jako přítele a taktéž ze strany občanů je nutný větší zájem o dění věcí veřejných.

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo popsat problémy malých obcí a pokusit se identifikovat jejich příčiny. Toto téma považuji za aktuální, protože problematika malých obcí trápí mnoho starostů a zastupitelů malých obcí a mimo jiné i problematika participace občanů, kterou jsem v této práci částečně rozvinul, je téma aktuální a předpokládám, že jeho úloha bude dále posilovat.

Obce jsou základním článkem územní samosprávy a taktéž prvním stupněm k možnosti uplatňování práv občanů na samosprávu. Díky možnosti volit své zastupitele mají občané obce jedinečnou možnost institutem voleb do obecního zastupitelstva ovlivňovat život a dění přímo vedle sebe. I proto je většinou účast ve volbách do obecních zastupitelstev vyšší, než ve volbách ostatních. Jak se občanovi volený institut „vzdaluje“, tak klesá i volební účast. Nejmenší volební účast je při volbách do Evropského parlamentu a do Senátu.

V teoretické části této bakalářské práce jsem se snažil popsat vývoj komunálního systému v našem státě a dále seznámit čtenáře s legislativou, která se dotýká obcí a také popsat složení a činnost jednotlivých orgánů obcí včetně jejich pravomocí. Také jsem se zaměřil na samostatnou a přenesenou působnost obce a na možnosti a pravomoci při vydávání nařízení obcí a obecně závazných vyhlášek. Své občasně připomínky, názory a postřehy jsem zapracoval přímo do textu teoretické části této práce. Jako příklad uvedu můj názor na vznik mnoha nových obcí v roce 1990, což nepovažuji za šťastné řešení, protože takto vzniklé malinké obce s několika desítkami obyvatel nejsou schopny zajistit ani základní potřeby pro své občany.

V první polovině praktické části této bakalářské práce jsem se zaměřil na popis samosprávy malé obce Stehelčevy ve Středních Čechách, jejich problémů a specifík. Zde jsem stručně popsal historický vývoj obce, historii voleb od roku 1990 a složení a činnost orgánů obce. Také jsem informoval o hospodaření obce, možnostech příjmů rozpočtu a také i rozložení výdajů rozpočtu. Pokusil jsem se čtenáře seznámit s příspěvkovou organizací Základní a mateřská škola Stehelčevy, a zaměřil jsem se určitou zvláštnost obce této velikosti, a to zřízení a provozování obecní policie. V neposlední řadě jsem se zaměřil na vztah obce k občanům, na informovanost občanů a na činnost spolků v obci. Stejně jako v teoretické části, tak i v této praktické části jsem své názory, připomínky a postřehy zapracoval přímo do textu práce. Jako příklad uvedu

můj nesouhlasný názor na jednání dopravců při jednání o finanční spoluúčasti obcí na zajištění dopravní obslužnosti obce.

V druhé polovině praktické části této bakalářské práce jsem se zaměřil formou rozhovorů na specifikaci hlavních a největších problémů malých obcí z pohledu starostů a místostarostů. Specifikoval jsem pět témat, a to: nedostatek finančních prostředků pro činnost a rozvoj obce, složitost systému pro získávání dotací, nezájem občanů o dění v obci, problematiku soužití starousedlíků a nově přistěhovaných občanů a zbytečná administrativa, netečnost orgánů kraje a ORP. Z rozhovorů se starosty vyplynulo, že je nejvíce trápí nezájem občanů o dění v obci. Proto jsem se rozhodl provést další výzkum právě na téma občanské participace. Stanovil jsem čtyři hypotézy a to tyto:

- Neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru (pocitu) na problematiku informovanosti o dění v obci a o plánovaných investičních akcích.
- Neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru (pocitu) na to, že občané obcí mají zájem o dění v obci, pouze pokud se jedná o jejich osobní zájem.
- Neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru (pocitu) na to, že nezájem občanů o dění v obci je způsoben znechucením celkovou situací ve státě a ve světě.
- Neexistuje zásadní rozdíl mezi starosty a obyvateli obce v názoru (pocitu) na to, že občané obcí nepoužívají své domy pouze jako „noclehárny“.

Opět jsem oslovil starosty okolních obcí, tentokrát formou dotazníkového šetření. Po vyhodnocení této části jsem oslovil občany obcí s podobným dotazníkem, abych získal zpětnou vazbu od občanů. Po vyhodnocení výzkumu jsem konstatoval, že žádná hypotéza nebyla vyvrácena.

Z výsledků výzkumu mezi starosty vyplývá, že hlavními důvody nezájmu občanů o dění v obci je „znechucení“ a „otupělost“ občanů s celkovou situací ve státě a ve světě a dále zájem o dění v obci pouze v případě, že se občana věc osobně dotýká. Výzkumem mezi občany obcí se tento názor potvrdil. Samotná malá obec asi nezmění celkovou situaci ve státě a ve světě, proto východiskem pro zlepšení této situace na malé obci je větší zapojení a „vtažení“ občanů do dění v obci.

Na konci praktické části této bakalářské práce jsem proto navrhl na základě výsledků šetření mezi starosty možnosti pro zlepšení stávajícího stavu pro větší zapojení občanů do dění v obci. Jako příklad jsem navrhl pořádání většího množství kulturních

a společenských akcí, např. výstavy výrobků občanů obce, pořádání různých soutěží, např. soutěž o nejhezčí okno, o nejhezčí předzahrádku, či soutěž pro děti ve sběru tetrapack obalů. Dále jsem navrhl poskytování slev na akce pořádané obcí, např. slevy na plavání, na kulturní akce pořádané obcí, kdy občané pro poskytnutí této slevy musí navštívit obecní úřad a již se zapojují do celkového dění v obci. Také jsem připomněl důležitost podpory spolků v obci pro větší zapojení občanů do dění v obci.

Pro zlepšení stávajícího stavu je nutná oboustranná snaha o zlepšení a rozvíjení těchto činností, jak ze strany vedení obcí, kde je nutné, aby představitelé vedení obcí chápali občana jako přítele a taktéž ze strany občanů je nutný větší zájem o dění věcí veřejných. Jako malý návrh na zlepšení v oblasti informovanosti občanů bych navrhl možnost informování občanů prostřednictvím sociálních sítí, v současnosti sociální sítě zažívají nebývalý rozmach, který nepředpokládám, že by polevil.

V médiích i při diskuzích se setkávám často s názorem, že občané jsou pasivní, nezajímá je chod jejich obce a jsou neteční při participaci na chod obce.

Při pohledu na zákonnou úpravu je nutno konstatovat, že zde nejsou nedostatky. Občané mají zákonné podmínky pro možnost participace na správě obce. Zákonná úprava této oblasti odpovídá vyspělému demokratickému státu. Nejsm si již tak jist, že většina občanů je s touto zákonnou úpravou seznámena, zda vůbec tuší, že existuje. Další otázkou je využívání všech těchto zákonných možností občany obce. Tyto možnosti občané většinou využívají pouze v okamžiku, kdy se jedná o ohrožení jejich práv či majetku nebo prosazování jejich zájmů.

Obce občanům umožňují mnoha způsoby participaci na správě obce, občané jsou předem informováni o programu jednání zastupitelstva obce, jednání jsou veřejná, zápisy a usnesení z těchto jednání jsou zveřejňována několika způsoby. Účast občanů na zasedáních zastupitelstev obcí je na malých obcích spíše výjimečná, opět se občan účastní spíše pouze v případě, kdy se ho rozhodnutí osobně dotýká. Na druhou stranu je pravdou, že v případě účasti občanů, tito se nebojí ovlivňovat rozhodnutí zastupitelů diskuzemi, nebojí se ptát a předkládat své názory.

Nutno konstatovat, že za posledních dvacet let je evidentní značný posun v chápání a jednání lidí při participaci na správě obce. Před rokem 1989 nemohli občané ovlivňovat správu obcí vcelku nijak, vše bylo centrálně řízeno. Po roce 1989 se občané velmi intenzivně zapojovali a zasahovali do vedení obcí, využívali svoji možnost ovlivnit chod obce. V současnosti cítím pokles tohoto zájmu a přesto, že si občané uvědomují svá práva a do chodu obce se již zapojují, je zde určitá pasivita.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Pavel Pobříslo
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Obec a její orgány
Název práce v anglickém jazyce:	Municipality and its Authorities
Vedoucí práce:	JUDr. Mgr. Marek Hodulík
Počet stran:	65
Počet příloh:	3
Rok obhajoby:	2014
Klíčová slova v českém jazyce:	obec, zastupitelstvo, rada, výbor, komise, obecní policie, nařízení
Klíčová slova v anglickém jazyce:	municipality, government, council, committee, municipal police, regulation

Bakalářská práce se zabývá tématem Obec a její orgány. Teoretické část bakalářské práce popisuje historii a současnost postavení obce a jejich orgánů, jejich činnost, informace o dobrovolných svazcích obcí. Praktická část bakalářské práce se věnuje malé obci Stehelčevě ve Středočeském kraji, jejím problémům a specifikám. Dále je praktická část zaměřena na vyspecifikování problému, který nejvíc trápí vedení obcí a na zjištění důvodů a příčin tohoto problému a dále na návrh možného řešení tohoto problému.

The Bachelor's thesis deals with the topic of Municipality and its authorities. The theoretical part of the Bachelor's thesis describes the history and the present status of municipality and its authorities, their operation. In addition, it presents information about voluntary associations of municipalities. The practical part of the Bachelor's thesis focuses on the village of Stehelčevě in Central Bohemian Region, its issues and specifics. The practical part also focuses on specification of the subject which worries municipalities' management most. Subsequently, it searches for reasons for this issue and implies suggestions for feasible solutions.

LITERATURA A PRAMENY

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, J., T. KOSTELECKÝ, M. ILLNER a J. VOBECKÁ. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: SLON, 2011. 236 s. ISBN 978-80-7419-069-0.

KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice*. Praha: Leges, 2012. 240 s. ISBN 978-80-87576-28-1.

KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2010. 392 s. ISBN 978-80-7357-561-8.

POBŘÍSLOVÁ, Iveta, J. ŠTANCOVÁ, Š. HOLEČKOVÁ a P. POBŘÍSLO. *690 let obce Stehelčevy*. Kladno: A centrum Kladno s.r.o., 2006. 50 s.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3. aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2013. 500 s. ISBN 978-80-7478-002-8.

VEDRAL, J., L. VÁŇA, J. BŘEŇ a S. PŠENIČKA. *Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 876 s. ISBN 978-80-7179-597-1.

Právní předpisy:

Česko. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993.

Československo. Zákon č. 14/1990 Sb., ze dne 23. ledna 1990 o odvolávání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1990.

Československo. Zákon č. 200/1990 Sb., ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1990.

Československo. Zákon č. 553/1991 Sb., ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1991.

Česko. Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000.

Česko. Zákon č. 131/2000 Sb., ze dne 13. dubna 2000 o hlavním městě Praze. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000.

Česko. Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000.

Česko. Zákon č. 254/2001 Sb., ze dne 28. června 2001 o vodách. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001.

Česko. Zákon č. 491/2001 Sb., ze dne 6. prosince 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001.

Česko. Zákon č. 312/2002 Sb., ze dne 13. června 2002 o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002.

Česko. Zákon 314/2002 sb., ze dne 13. června 2002 o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000.

Česko. Zákon č. 22/2004 Sb., ze dne 11. prosince 2003 o místním referendu a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004.

Česko. Zákon č. 341/2005 Sb., ze dne 28. července 2005 o veřejných výzkumných institucích. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005. ISSN 1211-1244.

Česko. Zákon č. 159/2006 Sb., ze dne 16. března 2006 o střetu zájmů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006. ISSN 1211-1244.

Česko. Nařízení vlády č. 37/2003 Sb., ze dne 22. ledna 2003 o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003.

Česko. Vyhláška 388/2002 Sb., ze dne 15. srpna 2002 o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002.

Česko. Obecně závazná vyhláška obce Stehelčevy č. 1/2012 ze dne 19. září 2012 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Česko. Obecně závazná vyhláška obce Stehelčevy č. 2/2012 ze dne 19. září 2012 o místních poplatcích.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 24. listopadu 1998, sp. zn. Pl. ÚS 38/97

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30. září 2002, sp. zn. IV. ÚS 331/02

Nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 63/04

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 1. 2007, sp. zn. 30 Cdo 3048/2006

Ostatní prameny:

Návrh rozpočtu obce Stehelčeves pro rok 2014 – materiál na jednání zastupitelstva obce Stehelčeves.

Kronika obce Stehelčeves.

Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010.

Internetové odkazy:

Český statistický úřad [online]. [cit. 2013-11-18]. Dostupné z www: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OBY6020PU_KR&&kapitola_id=441>

Obec Libochovičky [online]. [cit. 2013-11-18]. Dostupné z www: <<http://www.libochovicky.cz/joinUs/index.asp>>

Obec Stehelčeves [online]. [cit. 2014-01-10]. Dostupné z www: <<http://www.obecstehelceves.cz/historie/>>

SDH Stehelčeves [online]. [cit. 2014-01-12]. Dostupné z www: <<http://www.sdhstehelceves.wbs.cz/Kolektiv-mladych-hasicu.html>>

SK Stehelčeves [online]. [cit. 2014-01-12]. Dostupné z www: <<http://skstehelceves.webnode.cz/o-nas/>>

Volby [online]. [cit. 2014-01-10]. Dostupné z www: <<http://www.volby.cz/>>

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 – Počet členů zastupitelstva obce	23
Tabulka č. 2 – Účast voličů ve volbách do zastupitelstva obce	38

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 – Informování občanů o dění v obci	47
Graf č. 2 – Jak často jsou občané informováni o dění v obci	48
Graf č. 3 – Informovanost občanů	48
Graf č. 4 – Důvod nezájmu občanů o dění v obci	49
Graf č. 5 – Zájem o dění v obci pokud se jedná o osobní zájem občanů	49
Graf č. 6 – Nezájem občanů „znehucením“ situací ve státě a ve světě	50
Graf č. 7 – Občané nepoužívají své domy pouze jako noclehárny	50
Graf č. 8 – Občané – informovanost o dění v obci	52
Graf č. 9 – Občané – Důvod nezájmu o dění v obci	52
Graf č. 10 – Občané – Zájem o dění, pouze pokud se jedná o osobní zájem	53
Graf č. 11 – Občané – Nezájem „znehucením“ situací ve státě a ve světě	53
Graf č. 12 – Občané – Nepoužívají domy pouze jako noclehárny	54

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Dotazník pro šetření mezi starosty	66
Příloha č. 2 – Dotazník pro šetření mezi občany	67
Příloha č. 3 – Plné znění odpovědí starostů	68

Dotazníkové šetření mezi starosty okolních obcí

1/ Jak informujete občany o dění v obci?

rozhlas webové stránky pravidelný zpravodaj SMS vývěska OÚ
email jiným způsobem, jakým:

2/ Jak často informujete občany o dění v obci?

častěji než 1x měsíčně 1x měsíčně méně často než 1x měsíčně

3/ Je tato informovanost dostatečná?

informovanost je dostatečná informovanost není dostatečná nevím

4/ Je nezájem občanů o dění v obci způsoben nezájmem občanů, či nedostatečnou informovaností ze strany vedení obce či obojím?

nezájmem občanů nedostatečnou informovaností ze strany obce obojím

5/ Souhlasíte s tvrzením, že občané obcí mají zájem o dění v obci, pouze pokud se jedná o jejich osobní zájem?

ano spíše ano částečně spíše ne ne

6/ Souhlasíte s tvrzením, že nezájem občanů je způsoben znechucením celkovou situací ve státě a ve světě?

ano spíše ano částečně spíše ne ne

7/ Souhlasíte s tvrzením, že občané obcí nepoužívají své domy pouze jako noclehárny?

ano spíše ano částečně spíše ne ne

8/ Co si myslíte, že je hlavním důvodem nezájmu občanů o dění v obci a nezájmu o další rozvoj obce?

9/ Jaké řešení byste navrhl ke zvýšení zájmu občanů o dění v obci a ke zvýšení zájmu o její další rozvoj?

Děkuji za vyplnění dotazníku. Pavel Pobřísko březen 2014

Dotazníkové šetření mezi občany

1/ Máte pocit, že jste dostatečně informováni o dění v obci?

ano ne

2/ Myslíte si, že nezájem občanů o dění v obci je způsoben nezájmem občanů, či nedostatečnou informovaností ze strany vedení obce či obojím?

nezájmem občanů nedostatečnou informovaností ze strany obce obojím

3/ Souhlasíte s tvrzením, že občané obcí mají zájem o dění v obci, pouze pokud se jedná o jejich osobní zájem?

ano ne částečně

4/ Souhlasíte s tvrzením, že nezájem občanů je způsoben znechucením celkovou situací ve státě a ve světě?

ano ne částečně

5/ Souhlasíte s tvrzením, že občané obcí nepoužívají své domy pouze jako noclehárny?

ano ne částečně

Příloha č.3 – Plné znění odpovědí starostů

Na osmou otázku „Co si myslíte, že je hlavním důvodem nezájmu občanů o dění v obci a nezájmu o další rozvoj obce?“ odpovědělo osm starostů následovně:

- Myslím si, že u části hlavně starších občanů je to jakési znechucení celkovou situací ve státě a pocit bezmoci. U mladší a střední generace je to dáno hlavně nastavením priorit. Nejdříve jsem já, pak rodina a co se děje kolem, je mi vcelku jedno. Pokud se zajímají o rozvoj v obci, tak zase jen v tom směru, který jim přinese nějaký užitek. A mnoho nových obyvatel se jezdí do obce jen vyspat, takže je jim jedno, co se zde děje.
- Velký stres a strach o svou existenci a existenci své rodiny dělá špatnou náladu ve společnosti a tudíž i nezájem o dění v obci, neboť každý má „svých starostí dost“.
- Současná politická situace a příklady z nejvyšších pater politiky, otupělost z poměrů ve státě a pocit, že občan je dobrý pouze kvůli volebnímu hlasu, vystupování „rádoby opozice“, která se uchyluje k nekalým praktikám a pouze útočí, ale sama nepřichází s nabídkou pomoci pro obec, a stará se jen o pomluvy. Narůstající tendence o separaci ve stylu „mě se to netýká, chci mít pokoj“.
- Občany většinou zajímá jen to, co se jich bezprostředně týká.
- Jednotlivec se často začne o dění v obci zajímat v době, kdy se ho věc osobně dotýká. Samozřejmě se najdou světlé výjimky.
- Každý má zájem pouze o to, co se děje v jeho okolí a má z toho přínos pro sebe.
- „Otrávenost“ občanů je způsobena virtuální negativní atmosférou, kterou způsobuje určitá skupina občanů se snahou se zviditelnit, ale se špatným dopadem na zájem o dění v obci.
- Nedostatek času, osobní zájem je vždy důležitější než zájem o obec. Jakmile odrostou děti, zájem o akce a dění v obci upadá a vrací se až u občanů v důchodovém věku.

Na devátou otázku „Jaké řešení byste navrhl ke zvýšení zájmu občanů o dění v obci a ke zvýšení zájmu o její další rozvoj?“ odpovědělo osm starostů následovně:

- Myslím si, že by mnohde pomohlo „vtažení“ lidí do dění v obci. Někteří lidé, když je oslovíme, by i byli ochotni se zapojit, ale sami to neudělají. Možná, že by pomohlo, kdyby se lidé více zúčastňovali veřejných zasedání, nebo prostě četli zprávy v obecním tisku, na vývěškách a plakátech. Ale....
- Obec sama o sobě dělá již nyní maximum pro své občany, ale pouze stát a státní moc může zlepšit mezilidské vztahy.

- Nastavit normální poměry v této republice, aby občané měli alespoň nějakou jistotu a měli i myšlenky na práci pro obec. Samotní jedinci přes veškerou snahu toho mnoho neudělají. A hlavně – jít do sebe – a nehledat chyby na jiných.
- Důležité je s občany hovořit, zjišťovat jejich potřeby a zájmy a tyto se v rámci možností snažit naplňovat za vzájemné spolupráce.
- Zkoušeli jsme toho už více, ale nic nepomáhá.
- Především, aby ti občané, kteří jsou v obci odpovědni za vytváření negace ke všemu, co se v obci podaří udělat, byli schopni sebereflexe, tedy pochopení, v čem vůbec komunální politika spočívá nad svými osobními ambicemi. Domnívám se, že tak, jak jsem měl možnost toto konzultovat v jiných městech či obcích, jde bohužel o téměř obecný jev, kterým je komunální politika zatížena a který by si určitě zasloužil hlubší analýzu.
- Nemyslím si, že se to dá výrazně ovlivnit. Akce obce vždy zastřeší lidé (zastupitelé), kteří mají děti (dětské akce) nebo Výjimky, které to ještě nepřestalo bavit a je to pro ně důležité (akce pro seniory atd.).